

FÖRSLAG

TILL

LAG OM INTECKNING I JERNVÄG

OCH

I SAMMANHANG DERMED ERFORDERLIGA FÖRFATTNINGAR

AFGIFNA

AF DEN DERTILL UTAF KONGL. MAJ:ET FÖRORDNADE KOMITÉ.

STOCKHOLM
IVAR HÆGGSTRÖMS BOKTRYCKERI
1879.

Stormäktigste, Allernådigste Konung!

Sedan i underdånig skrifvelse till Eders Kongl. Maj:t af den 23 sistlidne Maj Riksdagen anhållit, att, enär det vore af den största vigt, att de nya rättsförhållanden, som uppstått genom enskilda jernvägsanläggningar och de för deras åstadkommande upptagna lån, blefve på ett för såväl staten som öfriga långifvare rättvist och ändamålsenligt sätt ordnade, Eders Kongl. Maj:t täcktes låta utarbета och så snart ske kunde för Riksdagen framlägga förslag till lag om säkerhet i jernvägar och dermed jemförliga anläggningar, har Eders Kongl. Maj:t den 12 sistlidne Juli behagat uppdraga åt undertecknade att utarbета förslag till erforderliga lagstadganden i ifrågavarande ämne.

Då komitén under sitt arbete icke kunde undgå att finna, hurusom en lagstiftning angående säkerhet i jernväg svårigen kunde komma att — särskildt hvad beträffade redan förefintliga jernvägar — fullt uppfylla det ändamål, som med ifrågavarande lagstiftningsarbete afsåges, derest ej tillika gällande föreskrifter angående förfarandet, då gäldenär afträdt sina tillgångar till borgenärers förnöjande, blefve i vissa delar ändrade med afseende å de jernvägar, i hvilka säkerhet blifvit lemnad, hvarföre det syntes komitén önskvärdt, att i sammanhang med det lagförslag, som utgjorde föremål för komiténs verksamhet, stadganden beträffande vissa delar af konkursförfarandet i fråga om dylika jernvägar

äfven blefve utarbetade, beslöt komitén, som ansåg tvekan kunna uppkomma, huruvida det komitén dittills gifna uppdrag medförde befogenhet för densamma att utarbeta förslag jemväl till bestämmelser i sistberörda ämne, söka utverka nådigt bemyndigande dertill. Och har till svar å den i sådant afseende uti en den 2 nästlidne Januari till Herr Statsministern och Chefen för Justitiedepartementet aflåten promemoria gjorda framställning Eders Kongl. Maj:t enligt nådigt bref den 3 i samma månad förklarat komitén behörig att utarbeta förslag jemväl till stadganden beträffande vissa delar af konkursförfarandet i fråga om jernvägar, i hvilka säkerhet blifvit lemnad.

Genom särskilda skrivelser den 31 sistlidne Januari och 3 innevarande Februari har emellertid Herr Statsministern och Chefen för Justitiedepartementet meddelat komitén, att med afseende derpå, att under närvarande förhållanden det kunde finnas synnerligen önskvärdt att ett förslag till stadganden om säkerhet i jernvägar af Eders Kongl. Maj:t framlades till antagande af den nu församlade Riksdagen, komitén borde inkomma till Eders Kongl. Maj:t med sitt förslag i detta ämne så skyndsamt som möjligt, utan hinder deraf att komiténs uppdrag i öfrigt icke samtidigt kunde fullgöras, och utan afseende derpå att förslaget vid sådant förhållande icke kunde åtföljas af motiv; och få komiterade med föranledande häraf till Eders Kongl. Maj:t härmed i underdånighet öfverlemnna:

Förslag till lag om inteckning i jernväg;

Förslag till förordning angående förändrad lydelse af 17 kap. 7, 13, 14 och 15 §§ Handelsbalken;

Förslag till förordning angående förändrad lydelse af 4 och 5 §§ Konkurslagen den 18 September 1862;

Förslag till förordning om särskilda föreskrifter angående utmätning af vissa jernvägar;

Förslag till förändrad lydelse af 3 § i förordningen den 4 Mars 1862 om tioårig preskription och om årsstämmning;

Förslag till förordning angående förändrad lydelse af 8 § i förordningen angående lagfart å fång till fast egendom den 16 Juni 1875;

Förslag till förordning angående förändrad lydelse af 16 § i förordningen angående inteckning i fast egendom den 16 Juni 1875;

Förslag till Kongl. kungörelse angående tillägg till Kongl. kungörelsen den 14 Oktober 1875 huru lagfarts- och inteckningsböcker skola inrättas och föras, samt

Förslag till Kongl. kungörelse angående lösen vid underdomstolarne för vissa expeditioner rörande inteckning i jernväg;

Skolande komiterade, så fort ske kan, till Herr Statsministern och Chefen för Justitiedepartementet öfverlemnade en promemoria upptagande de hufvudsakligaste grunderna till förenämnda lagförslag.

Derest förslaget till lag om in-teckning i jernväg varder godkändt, torde vid det förhållande, att förslaget innehåller föreskrift att med afseende å de af jernvägsaktiebolag redan upptagna obligationslånen in-teckning till säkerhet för hela lånet skall fastställas, när dylik säkerhet sökes allenast af en obligationsinnehafvare, ett stadgande af Riksdagen blifva nödigt, att de till dylika lån hörande obligationer, då de in-tecknas, äro från stämpelpapper fria, hvarjemte närmare bestämmelser af Eders Kongl. Maj:t erfordras angående det i samma förslag föreskrifna bevis i fråga om den jord, som uppgifves ingå i område för jernväg tillhörande redan befintliga aktiebolag.

Med djupaste undersåtliga vördnad, trohet och nit framhärda

Stormäktigste, Allernådigste Konung!

Eders Kongl. Maj:ts
underdånigste, tropligtigste
tjenare och undersåtar

PEHR EHRENHEIM.

L. Annerstedt.

J. W. Arnberg.

O. R. Themptander.

L. W. Lothigius.

Stockholm den 10 Februari 1879.

Förslag till lag om inteckning i jernväg.

1 §.

Egare till jernväg, för hvars anläggning Konungen medgifvit rätt till förvärfvande af erforderlig mark enligt gällande författningar om jords eller lägenhets afstående för allmänt behof, må, der han vill att jernvägen skall utgöra pant för fordran, låta fordran intecknas i den ordning nedan stadgas.

2 §.

Ärenden angående inteckning enligt denna lag upptagas och pröfvas af den Rådstufvurätt, hvilken Konungen på ansökan af jernvägens egare förordnar. Om förordnandet låter Konungen utfärda allmän kungörelse.

3 §.

Förr än inteckning må beviljas, skall den jord, som till jernvägen hör, så ock gäldenärens eganderätt till jernvägen inskrifvas hos den Rätt, som enligt 2 § blifvit af Konungen förordnad.

4 §.

1 mom. Jernvägsegare, som vill för jernvägens intecknande vinna inskrifning, hvarom i 3 § sägs, åligger att till hvarje Rätt, under hvilken jernvägens område lyder, ingifva af landtmätare bestyrkt uppgift å den till jernvägen hörande jord, som inom Rättens domvärjo är belägen, samt å de tomter, hemman eller lägenheter, från hvilka denna jord är afskild eller hvilka deri ingå, så ock visa, att han till jorden är egare; att han derå erhållit lagfart, så vidt han ej varit enligt äldre lag befriad från skyldighet att lagfara; att för jord, hvilken är förvärfvad i öfverensstämmelse med gällande författningar angående jords eller lägenhets afstående för allmänt behof, lösen blifvit i stadgad ordning utgifven; samt att, om jord blifvit på annat sätt förvärfvad, inteckning för fordran i sådan jord icke är beviljad eller på pröfning beroende, och tiden för inteckning deri af ogulden köpeskilling tilländagått; och ege Rätten, der ej talan, hvarom 13 § i Förordningen den 16 Juni 1875 angående inteckning i fast egendom förmåler, blifvit instämd eller lag-

fart samma dag af annan sökes, förklara att inskrifning må sökas vid den i 2 § omförmälda Rätt samt i lagfartsprotokollet anteckna, att jorden tillhör jernvägens område. I lagfarts- eller fastighetsboken skall anmärkas, att sådan anteckning skett.

2 mom. Sedan jernvägens egare derefter till den Rätt, som enligt 2 § blifvit förordnad att upptaga frågor angående inteckning i jernvägen, ingifvit karta och beskrifning öfver jernvägen och visat, att anteckning, som i 1 mom. sagd är, blifvit i fråga om den till jernvägen hörande jord verkställd, låte Rätten i en sådan inskrifningsbok för jernvägen, hvarom i 19 § förmäles, inskrifva jorden och sökandens eganderätt till jernvägen, samt ofördröjligen tre gånger i allmänna tidningarna införa kungörelse om inskrifningen.

3 mom. Förvärfvar sig egare af jernväg, utöfver det område, som på sätt i 2 mom. sägs blifvit inskrifvet, annan jord för utvidgning af området eller för omläggning af någon del af jernvägen, vare han pligtig att låta inskrifva sådan jord såsom hörande till jernvägens område. Hvad ofvan i 1 mom. är stadgad angående villkoren för anteckning i lagfartsprotokollet, att jord tillhör jernvägsområde, gälle ock i tillämpliga delar i fråga om dylik anteckning angående denna jord. Bevis om sådan anteckning, så ock derom att jorden den dag, anteckningen skedde, ej var utmätt, skola af egaren ingifvas till den Rätt, som blifvit förordnad att upptaga frågor angående inteckning i jernvägen, och låte Rätten i inskrifningsboken inskrifva jorden såsom hörande till jernvägen. Den jord häfte derefter lika med jernvägen i öfrigt för inteckning, som i jernvägen är fastställd. Underlåter egaren att låta inskrifva sådan jord, ege Rätten på framställning af den, som har inteckning i jernvägen, genom vite tillhålla den försumlige att fullgöra sitt åliggande.

4 mom. Afträdes i den ordning, som om jords eller lägenhets afstående för allmänt behof är stadgad, någon del af den jord, hvilken är inskrifven såsom tillhörande jernvägen, låte Rätten på ansökan af den, hvars rätt är i fråga, sådan del från jernvägens område i inskrifningsboken afföras. Lag samma vare, der det visas, att annorledes från jernvägens område afskild jord ej vidare häftar för fordran, som är i jernvägen intecknad.

5 mom. Har jernväg, i fråga om hvars område i lagfartsprotokollet skett anteckning, som ofvan i 1 mom. sägs, öfvergått till ny egare, vare han pligtig att, innan lagfart af honom sökes, hos den Rätt, som blifvit förordnad att upptaga frågor om inteckning i jernvägen, förete sin fångeshandling och söka inskrifning af sin eganderätt. Rätten förklare ansökningen hvilande och göre anteckning härom i inskrifningsboken.

Visas ej, då lagfart af nya egaren sökes, att ansökan om inskrifning af hans eganderätt förklarats hvilande, som nu är sagdt, varde ansökningen om lagfart genast afslagen. Då nya egaren hos Rätten, der ansökning om inskrifning af hans eganderätt är hvilande, företett bevis, att han å jernvägens område erhållit lagfart, låte Rätten inskrifva hans eganderätt till jernvägen i inskrifningsboken.

5 §.

Vid ansökan om inteckning skall jernvägens egare, sjelf eller genom laga ombud, till Rätten ingifva i hufvudskrift den förbindelse, hvarå fordran grundas, eller, der inteckning sökes till säkerhet för lån, som upptages mot tryckta eller graverade obligationer, de till lånet hörande obligationerna.

Har sökanden, på sätt i 4 § stadgas, erhållit sin eganderätt inskrifven, varde inteckningen beviljad, och låte Rätten införa den i inskrifningsboken samt förse förbindelsen eller obligationerna med bevis att inteckningen är vorden meddelad.

6 §.

Sökes å samma dag, då ny egare till jernvägen sökt inskrifning af sin eganderätt, eller derefter, af förre egaren inteckning, varde inteckningsansökningen afslagen.

7 §.

Jernväg må endast i sin helhet intecknas.

8 §.

Inteckningshafvaren ege i den till jernvägen hörande fasta egendom, hvilken är inskrifven, den förmånsrätt, som enligt 17 kap. 9 § Handelsbalken inteckning för fordran medför i annan fast egendom; njute ock näst efter de borgenärer, som i 4 och 5 §§ i samma kapitel nämnas, förmånsrätt från den dag inteckningen söktes i den rörliga materiel och de inventarier till stationer, verkstäder och andra byggnader, hvilka äro för jernvägen afsedda och höra jernvägens egare till.

Har inteckningen blifvit sökt inom en månad före den dag gäldenärens konkurs börjades, vare den inteckning utan verkan. Ej heller gälle inteckning, som blifvit sökt samma dag konkurs börjats eller derefter.

9 §.

Inteckning enligt denna lag gälle fortfarande utan förnyelse.

10 §.

Vill egare till jernväg låta helt och hållet eller till viss del döda inteckning, som blifvit faststald till säkerhet för handskrifven förbindelse, uppvisse förbindelsen i hufvudskrift för den Rätt, som beviljat inteckningen, och låte Rätten anteckna dödandet i inskrifningsboken samt teckne bevis derom å handlingen.

Uppgifver egaren, att han infriat den intecknade förbindelsen, men att han ej kan den förete, förty att förbindelsen förkommit; visar han skäl för riktigheten af den uppgift och äro 10 år förflutna, sedan inteckningen beviljades eller anteckning rörande densamma i inskrifningsboken senast gjordes, ege Rätten utfärda kallelse å den, som saken röra kan, att hos Rätten anmäla, om han mot inteckningens dödande har något att påminna; och varde Rättens beslut om sådan kallelse i inskrifningsboken antecknad. Kallelsen skall genom sökandens försorg tillställas dem, som, efter hvad utrönas kunnat, varit innehafvare af förbindelsen, och derjemte af Rätten å dess dörr anslås samt årligen under fem år införas i Konungens Befallningshafvandes i länet allmänna kungörelser. Kallelsen skall ock genom sökandens försorg under samma tid årligen införas i allmänna tidningarna tre gånger, deraf en gång under de första fjorton dagarne af December månad, äfvensom i de öfriga tidningar, som af Rätten bestämmas.

Göres ej inom fem år från den dag, kallelsen varit första gången i allmänna tidningarna införd, påminnelse mot ansökningen, eller ogillas påminnelse, som blifvit gjord, varde inteckningen dödad, och göre Rätten derom anteckning i inskrifningsboken.

11 §.

Vill jernvägens egare låta inteckning, som blifvit faststald till säkerhet för lån upptaget mot tryckta eller graverade obligationer, helt och hållet dödas, ingifve till den Rätt, som beviljat inteckningen, de till lånet hörande obligationerna. Kunnas ej alla obligationerna företes, vise jernvägens egare i fråga om de felande obligationerna att fordringsrätten på grund af dem emot honom förlorats. Rätten göre anteckning i inskrifningsboken om inteckningens dödande och låte å de ingifna obligationerna öfverkorsa inteckningsbeviset.

Vill jernvägens egare, innan obligationslån blifvit till fullo guldet, låta döda inteckning, så vidt den utgör säkerhet för infriade obligationer, ingifve till Rätten dessa obligationer, hvarefter Rätten förfar i enlighet med hvad här ofvan är sagdt.

12 §.

Är jernväg, i hvilken inteckning blifvit faststald, efter utmätning såld å offentlig auktion eller under konkurs, i den ordning, som för försäljning af konkursbos fasta egendom är stadgad, och finnes deri inteckning för fordran, som icke kunnat af köpeskillingen gäldas, eller har inteckning i jernväg, på grund deraf att konkurs inträffat, blifvit genom laga kraft egande beslut förklarad vara utan verkan, då må, på ansökan af ny egare, hvars eganderätt till jernvägen blifvit inskrifven, inteckningen dödas, utan hinder deraf att den handling, hvarå inteckningen beviljats, ej företes i hufvudskrift. Egaren gifve till Rätten in bevis om de inteckningar, som vid jernvägens försäljning deri funnos, så ock handling, som visar köpeskillingens fördelning borgenärerna emellan, samt intyg att denna fördelning blifvit af dem godkänd eller vunnit laga kraft. Rätten förfar derefter som i 23 § af förordningen angående inteckning i fast egendom den 16 Juni 1875 stadgas.

13 §.

Har aktiebolag, som enligt af Konungen faststald bolagsordning är bildadt i ändamål att anlägga jernväg, erhållit rätt att enligt gällande författningar om jords eller lägenhets afstående för allmänt behof förvärfa till jernvägen erforderlig jord, och vill bolaget, innan den till jernvägen hörande jord och bolagets eganderätt till jernvägen blifvit, på sätt i 4 § sägs, inskrifna, upptaga lån, under vilkor att långgifvaren skall åtnjuta förmånsrätt i jernvägen, som i 14 § stadgas, låte då bolaget till den Rätt, som jemlikt 2 § är vorden förordnad att upptaga frågor angående inteckning i jernvägen, ingifva i hufvudskrift den förbindelse, hvarå fordran grundas, tillika med skriftligt af vittnen styrkt medgifvande af sådan förmånsrätt, eller, der förmånsrätt blifvit utfäst för lån emot tryckta eller graverade obligationer, de till lånet hörande obligationerna jemte medgifvande, som sagdt är. Rätten inskrifve förmånsrätten i inskrifningsboken för jernvägen och låte med bevis derom förse förbindelsen eller obligationerna.

14 §.

Då inskrifning af förmånsrätt för fordran skett, på sätt i 13 § sägs, njute fordringsegaren näst efter de borgenärer, hvilkas fordringar skola utgå med förmånsrätt efter 17 Kap. Handelsbalken, förmånsrätt från inskrifningsdagen i den till jernvägen hörande fasta egendom samt i den

rörliga materiel och de inventarier till stationer, verkstäder och andra byggnader, hvilka äro för jernvägen afsedda och höra jernvägens egare till; dock gälle ej förmånsrätt till ränta, som före utmätning eller början af konkurs upplupen är, för längre tid än tre år. Inskrifning af förmånsrätt, som skett inom en månad före den dag gäldenärs konkurs börjades, vare utan verkan.

15 §.

Söker borgenär, för hvars fordran förmånsrätt enligt 13 § blifvit inskrifven, inteckning i jernvägen inom ett år sedan kungörelse om inskrifning af gäldenärens eganderätt till jernvägen blifvit tredje gången i allmänna tidningarna införd, då må inteckningen beviljas ändå att gäldenären det ej medgifvit; och skall, der förmånsrätt är inskrifven för lån, upptaget mot tryckta eller graverade obligationer, inteckning beviljas till säkerhet för hela obligationslånet, om än inteckning för blott en af obligationerna är vorden sökt.

Fastställes inteckningen till säkerhet för lån mot tryckta eller graverade obligationer, utfärde Rätten derom kungörelse, som genom Rättens försorg ofördröjligen införes i allmänna tidningarna tre gånger; och vare innehafvare af obligation hörande till sådant lån berättigad att, när han hos Rätten obligationen företer, få den försedd med bevis om den beviljade inteckningen.

16 §.

Är förmånsrätt för fordran inskrifven på sätt i 13 § sägs, och sökes derefter inom den i 15 § stadgade tid inteckning för samma fordran, gälle den inteckning, der den faststald varder, framför inteckning för fordran, för hvilken förmånsrätt ej varit inskrifven, ändå att den inteckning äldre är eller å samma dag sökt blifvit. Sökes inom den i 15 § bestämda tid inteckning för fleras fordringar, för hvilka sådan förmånsrätt blifvit inskrifven, gälle inteckningarna sins emellan med rätt från den dag, inskrifningen af förmånsrätten skedde.

17 §.

Har för fordran, som skall utgå med förmånsrätt enligt 14 §, inteckning i jernvägen icke blifvit sökt inom den i 15 § föreskrifna tid, njute ej sedermera innehafvaren af den fordran förmånsrätt.

18 §.

Försummar jernvägsaktiebolag, hvilket erhållit lagfart å den jord, som till jernvägen hörer, att låta inskrifva samma jord och sin eganderätt till jernvägen, ege Rätten, på framställning af den, som för sin fordran har förmånsrätt enligt 14 §, att genom vite, minst femhundra kronor, tillhålla ledamöterna i bolagets styrelse att fullgöra hvad på dem beror för att inskrifningen må vardas verkstald.

19 §.

Inskrifningsboken för jernvägen skall innehålla, jemte öfverskrift upptagande jernvägens namn, två afdelningar, den ena för inskrifning af eganderätt och den andra för inskrifning af pant och förmånsrätt.

I afdelningen för eganderätt införas: egarens namn och den till jernvägen hörande jord, tillika med dagen då inskrifningen blifvit verkstald, så ock anteckningar, hvarom i 4 § 4 och 5 mom. förmåles, samt dagen, då sådan anteckning skett.

I afdelningen för pant- och förmånsrätt införas:

dagen då inteckning eller förmånsrätt sökes;

beloppet af fordran och beskaffenheten af därför utfärdad förbindelse, eller, der inteckningen eller förmånsrätten sökes till säkerhet för lån mot tryckta eller graverade obligationer, deras antal och nummer, det eller de belopp, hvarå de särskilda obligationerna lyda, dagen för deras utfärdande och tiden för deras infriande;

dagen då inteckning blifvit beviljad eller förmånsrätt inskrifven, dervid tillika skall utsättas den dag, från hvilken förmånsrätt för beviljad inteckning gäller; samt

dagen då inteckning blifvit dödad.

I öfrigt skall vid inskrifningsbokens förande följas det vid denna lag fogade formulär.

Den till Rätten ingifna karta och beskrifning öfver jernvägen skall jemte inskrifningsboken af Rätten förvaras.

20 §.

Öfver ärenden enligt denna lag skall hos Rätten särskildt protokoll föras. Till protokollet göres i inskrifningsboken hänvisning genom införande af den § i protokollet, hvari ärendet förekommer.

För hvarje år sände Rätten detta protokoll in till Hofrätten inom utgången af nästa månad. Har ärende, som nämndt är, icke förevarit, göre Rätten inom samma tid derom anmälan hos Hofrätten.

Öfvergångsstadganden.

21 §.

Vill aktiebolag, som enligt af Konungen faststald bolagsordning är bildadt i ändamål att anlägga jernväg och hvilket förr än denna lag trädt i kraft förvärfvat någon del af jernvägens område i enlighet med gällande författningar om jords eller lägenhets afstående för allmänt behof, låta inskrifva den till jernvägen hörande jord och sin eganderätt till jernvägen; och säger bolaget sig icke häfta för lösen eller köpeskilling för jorden men ej kunna fullgöra hvad i 4 § 1 mom. stadgas såsom vilkor för anteckning i lagfartsprotokollet af jorden såsom hörande till jernvägens område, då nå bolaget, på sätt nedan sägs, styrka sin eganderätt till jorden, samt att den ej häftar såsom pant för fordran.

22 §.

Jernvägsaktiebolag, som af den rätt, hvarom i 21 § sägs, vill sig begagna, åligger att till hvarje Rätt, under hvilken jernvägens område lyder, ingifva, jemte karta, af landtmätare bestyrkt uppgift å den till jernvägen hörande jord, som inom Rättens domvärjo är belägen, samt å de tomter, hemman eller lägenheter, från hvilka denna jord är afskild, eller hvilka deri ingå. Bolaget inlemne ock uppgift å de fång, hvarigenom jorden blifvit förvärfvad, samt bevis, att i det uppgifna området icke ingår annan mark än som för jernvägen och dess drift är erforderlig.

De närmare föreskrifterna angående detta bevis meddelas af Konungen.

23 §.

Rätten utfärde derefter offentlig stämning å okände egare af jord, hörande till jernvägens område, eller innehafvare af panträtt i sådan jord att sist före klockan tolf å viss dag efter ett år muntligen eller skriftligen anmäla sin egande- eller panträtt.

Stämningen varde å Rättens dörr anslagen ett år före inställelседagen och i allmänna tidningarna kungjord tre gånger, första gången tio och tredje gången sist fyra månader innan den dag inträffar. Rätten insände ock stämningen till Konungens Befallningshafvande, hvilken har att ofördröjligen intaga densamma i länskungörelserna.

24 §.

Uraktlåter egare af jord, hörande till jernvägens område, eller innehafvare af panträtt i sådan jord att sin rätt å den i stämningen utsatta inställeledagen anmäla, och har han den ej heller förut anmält, hafve förlorat sin talan, så vidt den inverkar på deras rätt, hvilka i jernvägen hafva inteckning för fordran.

25 §.

Varder ej inom den tid, som i stämningen blifvit utsatt, eganderätt eller panträtt anmäld, eller visar jernvägsaktiebolaget, att anmäld eganderätt eller panträtt icke vidare är emot detsamma gällande, förklare Rätten i fråga om den jord, som enligt 22 § blifvit uppgifven, att inskrifning deraf må sökas vid den i 2 § omförmälda Rätt, och anteckne jorden såsom tillhörande jernvägens område, hvarefter om inskrifning af jorden och eganderätten till jernvägen gäller hvad i 4 § 2 mom. stadgas.

Då ny egare söker lagfart å sålunda inskrifven jernväg, skall förre egarens laga åtkomst anses styrkt, der det visas att hans eganderätt blifvit inskrifven, som nu är sagdt..

26 §.

Har någon fordran hos aktiebolag, som enligt af Konungen fastställd bolagsordning är bildadt i ändamål att anlägga jernväg, hvarom i 1 § sägs, och har den fordran tillkommit innan denna lag träd i kraft, då må, der borgenären för sin fordran söker inteckning i jernvägen inom sex månader efter det kungörelsen om förordnande af den i 2 § omförmälda Rätt är vorden utfärdad, och ansökningen tillika är till Rätten ingifven före utgången af år 1880, inteckningen beviljas, ändå att gäldenären den ej medgifvit.

27 §.

Sökes inteckning enligt 26 §, skall jernvägsaktiebolaget öfver ansökningen höras; och gälle angående förfarandet dervid samt i fråga om invändning, som af bolaget göres mot sökandens fordran, hvad i 5, 6, 7, 8, 9 och 10 §§ i förordningen om inteckning i fast egendom den 16 Juni 1875 stadgas.

År inteckning sökt för fordran, hvarför sådan säkerhet ej utfäst varit, hafve gäldenären våld betala, när han vill, ändå att förfallotiden ej inne är.

28 §.

Finner Rätten, efter bolagets hörande fordran vara sådan, att inteckning må beviljas efter ty i 26 § sägs, men äro ännu icke den till jernvägen hörande jord och bolagets eganderätt till jernvägen inskrifna, förklare Rätten inteckningsansökningen hvilande i afbidan på sådan inskrifning. Varder ej inteckningsansökning, som förklarats hvilande, fullföljd inom ett år, efter det kungörelse om inskrifningen, som i 4 § 2 mom. sägs, blifvit tredje gången i allmänna tidningarna införd, vare ansökningen förfallen.

29 §.

Då inteckningsansökan enligt 26 § göres eller ansökning afslås eller förklaras hvilande, göre Rätten derom anteckning i inskrifningsboken.

När på sådan ansökan inteckning beviljas, gälle om inteckningens införande i inskrifningsboken hvad i 5 § stadgas.

30 §.

Inteckning till säkerhet för lån, upptaget mot tryckta eller graveerade obligationer, skall anses vara sökt, då innehafvare af en utaf obligationerna söker enligt 26 § inteckning för sin fordran. Fullföljes hvilande inteckningsansökan af innehafvare utaf en obligation, gälle sådant för hela det lån, hvartill obligationen hör.

31 §.

Har ansökan om inteckning till säkerhet för lån, upptaget mot tryckta eller graverade obligationer, förklarats hvilande, låte Rätten kungörelse derom ofördröjligen införas i allmänna tidningarna tre gånger.

Lag samma vare, då inteckning till säkerhet för sådant lån blifvit fastställd; och vare innehafvare af obligation hörande till lånet berättigad att, då han hos Rätten obligationen företer, få den försedd med bevis om den beviljade inteckningen.

32 §.

Har ej aktiebolag, som eger sådan jernväg, som i 1 § sägs, inom två månader, efter det denna förordning trädt i kraft, hos Konungen gjort ansökan om förordnande af domstol att upptaga frågor angående inteckning i jernvägen, utfärdar Konungen sådant förordnande på begäran af borgenär, hvars fordran tillkommit innan denna lag blef gällande.

33 §.

Fullgör ej jernvägsaktiebolaget ofördröjligen hvad för vinnande af

inskrifning af bolagets eganderätt till jernvägen är föreskrifvet, ege Rätten på framställning af sådan fordringsegare, som i nästföregående § sägs, genom vite, minst femhundra kronor, tillhålla ledamöterna i bolagets styrelse att fullgöra hvad på dem beror för att inskrifningen må varda verkstald.

34 §.

Öfverlåter jernvägsaktiebolaget, efter det denna lag trädt i kraft, jernvägen till annan, och sökes inom den i 26 § stadgade tid in-teckning för sådan fordran, som i nämnda § sägs, då utgör öfverlåtelsen ej hinder för in-teckningens beviljande.

35 §.

Är in-teckning inom den i 26 § stadgade tid sökt till säkerhet för fordran som i nämnda § sägs, och har under samma tid, men innan in-teckningen söktes, konkurs uppstått, vare ändock in-teckningen gällande. Lag samma vare, då konkurs börjas samma dag in-teckningen söktes eller inom en månad derefter.

36 §.

Är ansökan om in-teckning för fordran enligt 28 § förklarad hvi-lande, och varder, förr än inskrifning af den till jernvägen hörande jord skett, jernvägen efter utmätning såld å offentlig auktion eller under konkurs i den ordning konkurslagen bestämmer, skall fordringen utgå ur köpeskillingen med samma rätt, som vore in-teckningen beviljad.

37 §.

In-teckning i jernväg för fordran, som i 26 § sägs, skall, der in-teckningen blifvit sökt inom den i samma § stadgade tid, gälla framför in-teckning i jernvägen för annan fordran, ändå att den in-teckning äldre är.

Hafva flere borgenärer för fordringar, som tillkommit innan denna lag gällande blef, sökt in-teckning i jernvägen inom den i nämnda § stad-gade tid, ege lika rätt; dock att, der i förbindelse, som sålunda blifvit in-tecknad, förbehåll finnes om bättre rätt för annan borgenär, och sådan borgenär inom tid, som sagd är, sökt in-teckning i jernvägen, brist för den borgenär fylles af hvad belöper å den in-tecknade förbindelse, deri dylikt förbehåll finnes intaget.

Inskrifningsbok

för

N. N. J e r n v ä g.

N. N. Rådstufvurätt enligt Kongl. Kungörelsen den 1879
förordnad att upptaga frågor angående inteckning i denna jernväg.

E g a n d e r ä t t .			
Nummer.	Den till jernvägen hörande jord och dagen, då inskrifning deraf skett.	Nummer.	Egarens namn och dagen, då eganderätten blifvit inskrifven.

Jernväg.

Pant- och förmånsrätt.

Nummer.	Dagen, då ansökningen blifvit gjord, beloppet af fordran och beskaffenheten af därför utfärdad förbindelse.	Rättens åtgärder och dagen derfor jemte anmärkningar.

**Förslag till förordning angående förändrad lydelse af 17 kap. 7, 13, 14
och 15 §§ Handelsbalken.**

7 §.

Hafver någon sådant bilbref, som i sjölagen beskrifvet är; ege han förmån i skeppet, så ock i godset, då skeppsfolk betaldt är, som i 5 § är sagdt. Dernäst gånge det lån ut, som skeppare på bodmeri tagit; hafve ock det yngre bil- eller bodmeribref företräde för det äldre. Gifver någon förlag, att dermed drifva bergsbruk eller andra sådana verk; njute förlagsman förmån till det som dermed tillverkadt är. Frakt, som förvaltning af jernväg, i följd af samtrafik, uppburit för annan jernvägs räkning, tages derefter ut ur gäldenärens lösa egendom, der ej frakten stått inne längre än fyra månader.

13 §.

Om företräde till betalning för fordran, för hvilken i jernväg in-teckning är beviljad eller förmånsrätt inskrifven, gälle hvad särskildt är stadgadt.

14 §.

Borgenär, som efter 4 § eger förmånsrätt i allt det gods, löst eller fast, som gäldenären tillhör, må ej njuta rätt till det, hvaruti andra särskild, fast lägre, förmånsrätt hafva, för mera än som i den öfriga egendomen brister; och fylles bristen efter ordningen af de andras förmånsrätter, så att den lägre viker förr, än den som högre är; dock ege ej förmånsrätt efter 4 § rum i fast egendom, så länge lös egendom finnes att tillgå.

15 §.

1 mom. Räcker gäldenärs egendom för desse borgenärer ej till; njute då de, som lika rätt med hvarannan hafva, betalning hvar i förhållande till sin fordran.

2 mom. De, som hafva förmånsrätt endast i visst gods, njute, för hvad deri brister, ej bättre rätt än andre borgenärer, efter hvad i 16 § sägs.

Förslag till förordning angående förändrad lydelse af 4 och 5 §§ Konkurslagen den 18 September 1862.

4 §.

1 mom. Är gäldenär köpman, och visas sådana omständigheter, på grund hvaraf antagas kan, att han öfver en vecka sina betalningar inställt; då ege borgenär, ändå att hans fordran ej förfallen är, söka, att gäldenärs egendom afträdas må. Har borgenär genom Notarius publicus eller i vittnens närvaro uppmanat köpman att betala klar och förfallen gäld, och är den gäld icke inom en vecka derefter gulden; då ege ock den borgenär söka, att gäldenärs egendom till konkurs afträdas skall.

2 mom. Borgenär, som för sin fordran har in-teckning i jernväg eller förmånsrätt i jernväg inskrifven, på sätt särskildt är stadgadt, ege söka att gäldenärens egendom till konkurs afträdas skall, då jernvägen blifvit för annans fordran utmätt eller då gäldenären afhändt sig eller för annan borgenärs fordran lemnat såsom pant till jernvägen hörande rörlig materiel eller inventarier i den omfattning, att skäligen anledning är att befara, att återstående materiel och inventarier ej blifva för jernvägens drift tillräckliga.

5 §.

Der likväl borgenärs fordran tillkommit senare än de omständigheter, på hvilka han sin ansökning om egendomsafträdet grundar; vare den ansökning utan verkan.

Har borgenär för sin fordran säkerhet genom pant eller in-teckning; ege ej heller den rätt i 2 och 3 §§ samt i 4 § 1 mom. omförmäld är, der han ej gitter visa, att panten eller in-teckningen till gäldande af hans fordran otillräcklig är.

Förslag till förordning om särskilda föreskrifter angående utmätning af vissa jernvägar.

1 §.

Jernväg, för hvars anläggning Konungen medgifvit rätt till förvärfvande af erforderlig mark enligt gällande författningar om jords eller lägenhets afstående för allmänt behof, må ej delvis utmätas. Ej heller må rörlig materiel eller inventarier till stationer, verkstäder eller andra byggnader, der den lösa egendom är för jernvägen afsedd och

hörer jernvägens egare till, särskildt utmätas. Utmätas jernvägen, skall sådan lös egendom tillika i mät tagas.

2 §.

Utmättningsman i den ort, der jernvägens egare har sitt bo och hemvist, eger verkställa utmätning af hela jernvägen, tillika med den lösa egendom, som i 1 § sägs.

3 §.

Då utmättningsmannen, till följd af hvad i 85 § Utsökningslagen stadgas, hos öfverexekutor gjort anmälan om utmätning af jernvägen, låte öfverexekutor genast införa kungörelse om utmätningen i allmänna tidningarna äfvensom i länskungörelserna.

4 §.

Auktion å jernvägen tillika med den lösa egendom, hvilken, på sätt i 1 § sägs, blifvit jemte jernvägen utmätt, skall förrättas af öfverexekutor; och gånge den lösa egendomen i samma utrop som jernvägen.

5 §.

Om betalning af köpeskillingen gälle hvad stadgadt är i fråga om köpeskilling för utmätt fast egendom, och skall köpeskillingen skiftas emellan jernvägen och den lösa egendomen efter de vid utmätningen å dem satta värden.

Vid fördelning af den å jernvägen belöpande andel i köpeskillingen, varde ock hvad å den lösa egendomen faller af öfverexekutor fördeladt; och skall vid fördelningen af köpeskillingen för löseendomen utdelning enligt förmånsrättsordningen beräknas för hvad af in-teckningshafvares fordran icke kan ur köpeskillingen för jernvägen utgå, ändå att för den fordran utmätning ej skett. I öfrigt gälle i fråga om in-teckningshafvares rätt till utdelning jemväl ur denna köpeskilling hvad om rätt till utdelning ur köpeskilling för utmättningsvis såld fast egendom för deri in-tecknad fordran är stadgadt.

Förslag till förordning angående förändrad lydelse af 3 § i förordningen den 4 Mars 1862 om tioårig preskription och om årsstämming.

3 §.

Afbetalning å hufvudstol eller räntebetalning, som af gäldenär, eller med hans vetskap, gjord är, så ock annat gäldenärs erkännande

af fordringens tillvaro, gälle såsom hade fordringen hos honom bevakad blifvit. Inteckningsförnyelse hafve ock lika verkan emot egare af den intecknade egendomen: vill borgenären hålla talan emot annan öppen; bevake då sin fordran mot denne, såsom i 1 § sägs.

Fordran, till säkerhet för hvilken inteckning, på sätt särskildt stadgadt är, blifvit faststald i jernväg, vare gällande mot egare af den intecknade jernvägen, ändå att den fordran ej så bevakad blifvit, som i 1 § sägs.

Förslag till förordning angående förändrad lydelse af 8 § i förordningen angående lagfart å fång till fast egendom den 16 Juni 1875.

8 §.

Sökes lagfart å egendom, som till ny egare öfvergått innan föregående egare, hvilken varit skyldig att med sitt fång lagfara, sådant fullgjort, må lagfart å sista fång ej beviljas förr än med förre egarens fång blifvit lagfaret.

Har det fång, hvarmed lagfaras skall, skett i enlighet med gällande författningar om jords eller lägenhets afstående för allmänt behof eller om ändring eller utrifning af vattenverk, vare för lagfarts beviljande ej af nöden att med föregående fång lagfares, eller att åtkomst styrkes, på sätt i 7 § är föreskrifvet.

Hvad särskildt skall iakttagas vid lagfart å jord, som blifvit inskrifven såsom tillhörande jernvägs område, derom hvad i lagen angående inteckning i jernväg stadgas.

Förslag till förordning angående förändrad lydelse af 16 § i förordningen angående inteckning i fast egendom den 16 Juni 1875.

16 §.

Jord, hvilken blifvit, på sätt särskildt stadgas, i lagfartsprotokollet antecknad såsom hörande till jernvägs område, må ej intecknas enligt denna lag. Ej heller må jernväg, kanal eller annan dermed jemförlig anläggning, hvartill marken till större eller mindre del blifvit förvärfvad enligt gällande författningar om jords eller lägenhets afstående för allmänt behof, med inteckning enligt denna lag belastas, ändock att sådan anteckning, som nu är sagd, om den till jernvägen hörande jord ej skett.

Förslag till Kongl. kungörelse angående tillägg till Kongl. kungörelsen den 14 September 1875 huru lagfarts- och inteckningsböcker skola inrättas och föras.

All inom samma tingslag eller stad belägen jord, hvilken blifvit, på sätt särskildt är stadgadt, i lagfartsprotokollet antecknad såsom tillhörande en jernvägs område, skall öfverföras till ett särskildt upplägg för jernvägen.

Förslag till Kongl. kungörelse angående lösen vid underdomstolarne för vissa expeditioner rörande inteckning i jernväg.

För underrätts protokoll i ärende angående Rättens förklarande, att inskrifning af jord, tillhörande jernvägs område, må vid vederbörlig Rätt sökas, skall såsom lösen erläggas 1 krona för hvarje fastighet eller fastighetsdel, hvilken Rätten i lagfarts- eller fastighetsboken antecknat såsom tillhörande jernvägens område.

I denna lösen inbegripes ock lösen för utdrag af fastighetsbok, som i sammanhang med dylikt protokoll meddelas.

Lösen för utdrag af inskrifningsbok för jernväg erlägges med 1 krona för hvarje ark; dock att, när den till jernvägens område hörande jord i inskrifningsboken införes, i lösen för utdrag af inskrifningsboken erlägges 50 öre för hvarje fastighet eller fastighetsdel, som inskrifves.

För särskildt protokoll öfver ärenden angående inteckning i jernväg erlägges lösen som för annat protokoll vid underrätt; och skall protokoll utskrifvas i ett sammanhang för all den jord, hvilken samtidigt anmäles till inskrifning.

När Rätten låter förse tryckta eller graverade obligationer med bevis angående inteckning i jernväg eller deri inskrifven förmånsrätt, erlägges för hvarje bevis 25 öre, om sökanden bekostat anbringande å obligationerna af tryckt eller graverad text till beviset, men eljest 50 öre.

Sökes offentlig stämning på grund af 22 och 23 §§ i förordningen den angående inteckning i jernväg, må endast en stämning utfärdas med afseende å all den jord ansökningen angår; och skall lösen för såväl stämningen som protokollet deröfver utgå med 2 kronor för ark.

Ö. P. M.

Förbud mot inteckning i jord, hörande till jernvägs område, infördes i svenska lagstiftningen först genom förordningen om inteckning i fast egendom den 16 Juni 1875, hvilken i 16 § innehåller:

»Jernväg, kanal eller annan dermed jemförlig anläggning, hvartill marken till större eller mindre del blifvit förvärfvad enligt gällande författningar om jords eller lägenhets afstående för allmänt behof, må ej med inteckning enligt denna lag belastas.»

Lagbyrån, hvars förslag till ifrågavarande § skilde sig från den sedermera antagna lydelsen af § deri, att orden »enligt denna lag» i Byråns förslag icke förekommo, anförde i motiven såsom skäl för sådant förbud, att de egendomliga förhållanden, som egde rum med jernvägar och andra farleder, syntes göra det omöjligt att på dem tillämpa de bestämmelser, som gälde för inteckning i annan fast egendom. De borde fortfara såsom ett helt för att kunna motsvara sin bestämmelse. Det behöfdes blott att ett eller annat stycke af en dylik farled gjordes otillgängligt för rörelsen, för att hela ändamålet med farleden skulle blifva förfeladt, men ett sådant afbrott i dispositionen öfver farleden skulle lätt inträffa, om ifrågavarande slags anläggningar finge belastas med inteckning efter de härför i allmänhet gällande regler, enär, då hvarje, äfven den minsta, del kunde särskildt intecknas, den ock borde få särskildt utmätas och säljas till betäckande af den intecknade fordran. Mot sönderstyckning genom frivillig öfverlåtelse kunde säkerhet vinnas derigenom, att i koncessionerna intoges bestämmelse derom, att farlederna icke finge till annan öfverlätas utan Kongl. Maj:ts tillstånd, och för vinnande af dylik trygghet i afseende å pantsättning, derest sådan komme att medgifvas, samt utmätning och exekutiv försäljning, behöfde stadgas, att dessa åtgärder icke finge vidtagas annorledes än med hela farleden. Men om det blefve föreskrifvet, att en farled icke

finge annorlunda än i sin helhet intecknas, så kunde de i afseende på forum allmänt gällande rättsreglerna ej iakttagas och äfven i öfrigt skulle formerna för intecknings meddelande blifva afvikande från de vanliga, dels emedan vid inteckning till säkerhet för lån, upptaget mot obligationer, det ej kunde komma i fråga att inteckna hvarje obligation särskildt, dels ock till följd deraf, att särskilda bestämmelser från statsmyndighetens sida kunde finnas i koncessionen eller eljest meddelade, hvilka inverkade på inteckningsförfarandet. Om rätt till intecknande uteslutande tillades de obligationer, hvilka utgifvits för beredande af tillgång till trafikledernas anläggning eller åtminstone hvarje annan inteckning i trafikleden finge sämre rätt än dessa, vore alla de allmänna grunderna för rätt till inteckning och för den rätt, inteckningen medförde, uppgifna. Såsom svårighet mot inteckning i jernvägar anmärktes vidare, att den mark, som borde med inteckningen belastas, ofta ej förblefve fortfarande densamma som vid inteckningstillfället, enär vid hvarje omläggning af ett litet stycke af en jernväg, den komme att gå öfver mark, som icke vore inbegripen uti den meddelade inteckningen, under det en del af den intecknade marken icke vidare komme att begagnas till jernväg, samt att för lånen tillika behöfdes säkerhet i den rörliga materielen, hvilken åter utgjorde lös egendom, hvarå inteckning ej hade tillämpning.

På dessa skäl fann Lagbyrån inteckningsförfarandet med dess förutsättningar och former icke lämpa sig för jernvägar, kanaler och dermed jemförliga anläggningar, då dessa såsom allmänna färdvägar voro till sin beskaffenhet och sin bestämmelse så väsentligen olika med annan fast egendom; utan borde säkerhet för jernvägslånen sökas på annat sätt, bland annat genom tryggande bestämmelser vid meddelandet af koncession för anläggningarne och af tillåtelsen att för dem expropriera mark samt vid fastställelsen af bolagsordning för de bolag, som verkstälde anläggningarne och af dem blefve egare. Men ett oeftergifligt vilkor för att trygghet sålunda skulle kunna beredas vore, att anläggningarne ej måtte kunna för andras räkning belastas med inteckningar, som skulle göra hvarje åtgärd för beredande af trygghet åt obligationsinnehafvarne maktlös.

Från Lagbyråns förslag var en ledamot skiljaktig och yttrade, att ehuru det vore ostridigt, ej mindre att inteckningsförfarandet, såsom det i vår rätt vore ordnad, icke utan svårighet kunde tillämpas vid förpantning af jernvägar eller kanaler, än äfven, att, derest detta förfarande utan inskränkning finge för pantsättning af dylika anläggningar användas, olägenheter skulle uppstå, hvilka det för lagstiftningen måste

vara af vigt att söka undanrödja, hade dock behovet att hos oss erhålla en laglig form för panträtt i jernväg så tydligt träd i dagen, att vid ordnandet af panträtten med afseende å fast egendom man icke, utan att samtidigt införa någon särskild form för dylika anläggningars pantsättning, syntes kunna stanna vid ett blott förbud att inteckna dem. Vid sådant förhållande och då de modifikationer uti inteckningsförfarandet, som vore nödiga för att göra detta förfarande fullt användbart jemväl i afseende å jernvägar eller kanaler, icke vore af den betydighet, att de kunde afskräcka från inteckningsinstitutionens tillämpning i en något modifierad form jemväl i fråga om dylika anläggningar, samt dessa modifikationer syntes från rättslig synpunkt kunna rättfärdigas af den undantagsställning, som kommunikationsanstalterna intoge inom staten, förefunnes det fullt skäl att söka göra inteckningsförfarandet, om ock i något förändrad form, tillämpligt på jernvägar och kanaler, helst inom vår rätt i förlagsinteckningen redan funnes ett rättsinstitut, der inteckningen i modifierad form blifvit för ett analogt ändamål begagnad.

Af sådan anledning ansåg denne ledamot 16 § i Inteckningslagen böra innehålla hänvisning till särskild förordning angående inteckning af vissa jernvägar och kanaler, hvartill han framlade ett utkast af hufvudsakligt innehåll: att jernväg och kanal, hvartill jord blifvit exproprierad, kunde med Konungens tillstånd af egaren intecknas till säkerhet för fordran vid den allmänna underrätt, som af Konungen för hvarje jernväg eller kanal särskildt bestämdes; att sådan inteckning skulle gälla med förmänsrätt som i 17 kap. Handelsbalken stadgas; samt att förnyelse af inteckningen ej skulle erfordras; hvarjemte i förslaget upptogos stadganden om meddelanden från inteckningsdomstolen till de särskilda Rätter, under hvilka delar af jernvägen eller kanalen lydde, angående de fastigheter, som i farledens område inginge, för anteckning i de särskilda Rätternas lagfartsprotokoll. Ansåges nödigt, att den föreslagna pant-rätten jemväl innefattade förmänsrätt i den rörliga materielen vid en jernväg, kunde, enligt denne ledamots åsigt, till de antydda bestämmelserna utan svårighet fogas det stadgande, att inteckningen skulle medföra jemväl sådan förmänsrätt i materielen, som vid förlagsinteckning egde rum med afseende å inventarier.

Vid granskning af Lagbyråns förslag i Högsta Domstolen anmärkte dess flesta ledamöter i fråga om 16 §, bland annat, att med afseende derå att särskilda bestämmelser om sättet att vinna panträtt i anläggningar af der ifrågavarande beskaffenhet möjligen framdeles torde finnas böra i lagstiftningen upptagas, syntes försigtigheten bjuda att i stället för slutorden »må ej med inteckning belastas», valdes några andra,

som endast utmärkte, att samma anläggningar icke utgjorde föremål för in-teckning enligt den förordning, som då var under granskning.

Fråga om antagande af en lag angående in-teckning i jernväg, kanal och annan dermed jemförlig anläggning väcktes vid riksdagen 1876 genom motion i Andra Kammaren, i anledning hvaraf Riksdagen med bifall till Lag-Utskottets förslag (Lag-Utskottets betänkanden N:is 20 och 34), för sin del antog en författning af innehåll: att aktiebolag, som erhållit tillstånd till anläggning af jernväg med rätt att exproprieras dertill erforderlig mark, egde, der bolaget ville i jernvägen bereda säkerhet för lån, hos Konungen derom göra ansökan; att då Konungen funne skäl att ansökningen bifalla, hvarom allmän kungörelse borde utfärdas, innehafvare af de för sådant lån utgifna förbindelser skulle i all jernvägens fasta egendom, i den mån denna vore eller blefve af bolaget förvärfvad, ega panträtt såsom vore in-teckning beviljad, samt i bolagets till jernvägen och dess drift hörande löse-egendom enahanda förmånsrätt, som förlagsman i det som med förslaget tillverkats; att förnyelse ej erfordrades; att, der säkerhet af Konungen beviljades för flera lån, det lån egde företråde, hvarom kungörelse först blifvit utgifven; att hvad sålunda vore stadgadt ej finge lända till förfång för fordran, som före författningens utfärdande uppstått; att sådan fordran, der säkerhet i anläggningen för densamma blifvit utfäst, skulle ega företråde framför annan, hvarför pantsättning enligt författningen komme att ske; samt att författningen skulle gälla äfven om sådan aktiebolag tillhörig kanal eller annan anläggning, som ej finge med in-teckning enligt förordningen den 16 Juni 1875 belastas.

Vid granskning i Högsta Domstolen af detta förslag anmärktes af fyra utaf Högsta Domstolens i granskningen deltagande ledamöter bland annat: att förslaget icke följdriktigt vidhölle begreppen »pant och pant-rätt», då enligt förslaget i fråga om *fast* egendom panträtt skulle få beviljas, utan att gäldenären ännu egde något af den egendom, hvari panträtten komme att gälla, och beviljandet skulle ske under former, vidt skilda från dem, som iakttoges vid pantsättning af annan fast egendom och hvilka med skäl ansetts nödiga för betryggande af allmänna rättssäkerheten och den enskildes rätt. Ett bolag, som ville åstadkomma jernväg, kanal eller annan dermed jemförlig anläggning, behöfde i allmänhet, för att försäkra sig om tillgång till det för anläggningen nödiga kapital, uppgöra aftal om lån, hufvudsakligen innan arbetet

ännu börjats eller i nämnvärd mån fortgått, och således innan bolaget egde någon anläggning eller den för densamma behöfliga mark. Medgifvandet att under sådana förhållanden bevilja panträtt i obestämd fast egendom, som dels i denna egenskap ännu ej alls funnes till, dels icke funnes i gäldenärens ego, innebure en fullkomlig brytning i begreppet panträtt i fast egendom, sådant detta stadgats genom inteckning, hvilken ej finge ske i annat än bestämd fast egendom, som lagligen visades vara gäldenären tillhörig. Den sålunda införda förvirringen i begreppsbestämmelserna minskades ingalunda genom förslagets föreskrift derom, att den beviljade panträtten skulle träda i kraft och blifva en verklighet på helt och hållet obestämda tider, nemligen i den mån den egendom, hvori han skulle gälla, vore eller blefve af bolaget förvärfvad. Då det nemligen icke kunde vara förslagets mening, att, i händelse af kollision, den panträtten åtföljande förmånsrätt till betalning skulle för olika delar af anläggningen räknas från dessa obestämda och mången gång obestämbara tider, då jordeganderätt förvärfvats och öfver hvilka en offentlig kontroll ej torde vara möjlig och icke heller blifvit i förslaget förutsatt, utan förmånsrätten syntes skola räknas från den dag, Kongl. Maj:ts kungörelse om beviljandet utfärdats, så visade sig en ytterligare förvirring af de juridiska begreppen deri, att en god del af de på panträtten grundade rättigheter skulle finnas till långt innau panträtten sjelf tillkommit.

Dessa ledamöter ansågo deremot, att en tillfredsställande säkerhet för de i förslaget afsedda länen kunde vinnas utan rubbning af lagens allmänna grunder, genom att meddela blott *förmånsrätt* i stället för panträtt, på sätt jemväl inom Riksdagen af åtskilliga ledamöter blifvit satt i fråga.

Tre af Högsta Domstolens ledamöter anmärkte bland annat: att det vore olämpligt, att i strid mot lagstiftningens allmänna grunder medgifva stiftandet af panträtt i egendom, som vid pantsättningstillfället ännu ej är i pantgifvarens ego, samt att då till följd af sättet för expropriationslagens tillämpning åtskilliga enskilde bolag till deras anläggningar innehafva och nyttja jordområden, som icke blifvit till omfång och gränser behörigen bestämda, skulle det kunna leda till betänkliga rättsförvecklingar om panträtt finge i dessa anläggningar beviljas innan deras jordområde blifvit tillförlitligen bestämdt.

Af samtliga Högsta Domstolens ledamöter erinrades, att de stadganden i förslaget, hvilka vore afsedda att ordna äldre långgifvares förhållanden till dem, som efter författningens utfärdande försträckte penningar, kunde i tillämpningen leda till rättsvidriga följder. Om ett

jernvägsaktiebolag före författningens utfärdande upptagit exempelvis två lån och utfäst säkerhet i jernvägen för det ena, men icke för det andra, skulle de begge långgifvarne, hvilka enligt nu gällande lag hade lika betalningsrätt, på grund af säkerhetsutfästelsen, hvilken då den gjordes saknade all rättslig betydelse, komma i olika ställning till den, som enligt författningen erhållit panträtt i jernvägen. I dylikt fall inträffade äfven, att ett efter författningens utfärdande upptaget lån, hvilket ej hade panträtt, råkade i förhållande till ett äldre lån erhålla bättre betalningsrätt, än om panträtt blifvit beviljad.

I skrifvelse till 1877 års Riksdag har Kongl. Maj:t, under åberopande deraf, hurusom inom Högsta Domstolen mot författningsförslaget blifvit anmärkt, att det icke syntes lämpligt, att på sätt i förslaget skett, i strid mot lagstiftningens allmänna principer medgifva stiftandet af panträtt uti egendom, som vid pantsättningstillfället ej vore i pantgifvarens ego, samt att de stadganden i förslaget, hvilka voro afsedda att ordna äldre långgifvares förhållande till dem, som efter författningens utfärdande försträckte penningar, kunde leda till rättsvidriga följder, förklarar, det Kongl. Maj:t med afseende å hvad sålunda blifvit anmärkt, funnit sig ej kunna godkänna Riksdagens förslag.

Den inom Högsta Domstolen gjorda antydyan derom, att säkerhet i jernvägar skulle kunna vinnas genom att meddela blott *förmånsrätt* i stället för panträtt, föranledde vid 1877 års riksdag en motion i Andra Kammaren, hvari föreslogs antagande af en lag om förmånsrätt i jernväg, kanal eller annan dermed jemförlig anläggning. Lag-Utskottet (utlåtande N:o 35) tillstyrkte antagandet af en sådan lag, af innehåll: att aktiebolag, hvars ordning blifvit af Konungen faststald och hvilket erhållit tillstånd till anläggning af jernväg med expropriationsrätt, egde, der bolaget ville bereda säkerhet i jernvägsanläggningen för lån, hos Konungen derom göra ansökan; att om Konungen funne skäl att bifalla ansöknigen, hvarom allmän kungörelse skulle utfärdas, innehafvare af de för lånet utfärdade förbindelser skulle ega förmånsrätt uti den till jernvägsanläggningen hörande fasta och lösa egendom enligt 17 kap. Handelsbalken näst efter utskylder till Kronan, de der ej för fast egendom utgå; att der förmånsrätt blifvit för flera lån beviljad, den långgifvare skulle ega företräde, som säkerhet först vunnit; att förmånsrätten ej finge lända till förfång för fordran, som uppstått innan den föreslagna författningen blefve utfärdad eller till minskning i den bättre rätt, som lagligen kunde sådan fordran tillkomma; att intilldess lån, för hvilket förmånsrätt beviljats, blifvit till fullo guldet, bolaget icke egde rätt att afyttra den till jernvägsanläggningen hörande fasta egendom eller någon

del deraf, utan att Konungen dertill gåfve lof; att nämnda fasta egendom ej finge delvis utmätas; att utmätning af den fasta egendomen samt försäljning, pantsättning eller utmätning af så stor del af bolagets lösa egendom, att skäl funnes att befara, att återstoden ej blefve för anläggningens drift tillräcklig, skulle utgöra konkursanledning; att Konungen vid pröfning af ansökan om förmånsrätt skulle ega meddela de bestämmelser, som till betryggande af fordringsegares rätt funnes erforderliga; samt att författningen skulle gälla äfven om kanal och sådan anläggning, som ej finge med inteckning enligt förordningen den 16 Juni 1875 belastas.

Detta förslag blef af begge Kamrarne afslaget, enligt hvad mot detsamma framställda anmärkningar synas utvisa, hufvudsakligen på grund deraf: att den föreslagna inskränkningen i bolagets rätt att förfoga öfver sin egendom, ehuru betingad af föreskriften att endast förmånsrätt, men ej panträtt i denna egendom kunde borgenär tillerkännas, ansågs skola, derest den antoges, komma att ytterst menligt inverka på bolagets verksamhet; att den åt innehafvare af förbindelse, hvarför säkerhet i anläggningen erhållits, medgifna rätt att vid inträffande förlägenhet för bolaget genast få detsamma försatt i konkurstillstånd, hvilken rätt jemväl måste blifva en följd af förmånsrättsprincipens tillämpning, icke ansågs stå i öfverensstämmelse med konkurslagens stadganden och komma att leda till uppenbara vådor; samt att författningen icke gåfve verklig säkerhet för de betydliga statslån, som redan lemnats till understöd åt enskilda jernvägsanläggningar.

Vid 1878 års riksdag väcktes i Första Kammaren motion om antagande af en lag angående borgenärers rätt och företräde för hvar annan till den gäldbundna egendom, som tillhör jernvägs- eller kanalaktiebolag, till hvars anläggningar marken blifvit förvärfvad eller skulle förvärfvas medelst expropriation, hvilket lagförslag jemväl grundades å förmånsrättsprincipen.

I anledning af denna motion hemstälde Lag-Utskottet (utlåtande N:o 36) och beslöt Riksdagen — som fann de mot 1877 års förslag framställda anmärkningar vara i allmänhet i lika och i vissa fall i ännu högre grad tillämpliga på den år 1878 väckta motionen — att hos Kongl. Maj:t anhålla, att enär det vore af den största vikt, att de nya rättsförhållanden, som uppstått genom de enskilda jernvägsanläggningarne och de för dessas åstadkommande upptagna lån blefve på ett för så väl staten som öfriga långifvare rättvist och ändamålsenligt sätt ordnade, men de skiljaktiga åsigt, hvilka vid de föregående tillfällen då frågan varit under Riksdagens handläggning gjort sig gällande beträffande de

grunder, på hvilka en lagstiftning i ämnet borde byggas, gifvit Riksdagen anledning att antaga, det frågan icke kunde vinna sin lösning, innan den undergått den omsorgsfulla och fullständiga behandling, som endast genom dess hänskjutande till Kongl. Maj:t kunde erhållas, Kongl. Maj:t täcktes låta utarbета och så snart ske kunde för Riksdagen framlägga förslag till lag i ämnet.

Innan komitén öfvergår till redogörelsen för de hufvudsakligaste grunderna för förslaget stadganden, anser sig komitén böra lemna en kortfattad framställning af principerna för lagstiftningen angående ifrågasvarande ämne dels i några af Europas större stater, dels ock i våra grannländer.

Frankrike. Enligt rättsuppfattningen i detta land, äro innehafvarne utaf en jernvägskoncession icke verkliga egare af den jord, som till jernvägen blifvit använd, utan betraktas jernvägarne såsom till sin natur lika med allmänna landsvägar, hvilka icke kunna blifva föremål för privat eganderätt. Denna grundsats uttalades redan uttryckligen i lagen den 15 Juli 1845 (art. I) och gäller om jernvägens område blifvit förvärfvadt vare sig genom expropriation eller genom frivilliga aftal. Den rätt, som anses tillkomma koncessionsinnehafvaren, och hvilken rätt finnes bestämdt uttalad i 42 art. af det formulär, som lägges till grund för den urkund, hvari koncessionsinnehafvares rättigheter och skyldigheter bestämmas, är allenast rätten att uppbära transportafgift af dem, som begagna jernvägen, icke eganderätt till sjelfva vägen; och den omständighet, att i några bestämmelser uti koncessionsurkunderna benämningen »eganderätt» användes för betecknande af jernvägsbolagens rätt till jernvägen, antages icke i något afseende förändra naturen af den rättighet, som åt koncessionsinnehafvaren upplåtits, utan allenast vara en mindre exakt beteckning för denna rättighet. Såsom grunden dertill, att eganderätt till jernvägen icke kan tillerkännas enskilda personer, anföres af den fransyska jurisprudensen: att en dylik väg, som inrättas till nytta för alla, icke bör vara underkastad de förändringar, som egendom, hvartill enskilde hafva eganderätt, kan komma att undergå i följd af försäljning eller andra kontrakter, samt att, då hela vägens förstörande kan blifva en följd af förändring utaf en ringa del deraf, det, såsom stridande emot syftet med vägens inrättande, icke kan tillåtas, att någon del af vägen genom aftal emellan enskilde blifver dragen från sitt ändamål.

Då sålunda innehafvarne af en jernväg icke betraktas såsom jernvägens egare, följer deraf, att en jernväg icke såsom privategendom kan blifva föremål för utmätning i den ordning, som för annan fast egendom är stadgad; att en jernväg icke utan statens samtycke kan till annan person eller annat bolag öfverlätas; samt att densamma, då statens intresse sådant kräfver, kan beläggas med seqvester, d. v. s. tagas under statens förvaltning, dervid statsadministrationen sedermera förhjelper fordringsegarne till deras rätt emot jernvägsinnehafvaren.

Enär jernvägsinnehafvarnes rättsliga ställning är sådan, och då härtill kommer, att koncessioner å jernvägar numera meddelas allenast på viss tid, efter hvars utgång staten inträder i alla bolagets rättigheter till jernvägen, är det uppenbart, att i Frankrike fråga icke kan uppstå att hypotisera jernvägar genom något förfarande mer eller mindre analogt med pantsättning af fast egendom. Något behof att erhålla en form, hvarunder bolagen kunna lemna säkerhet för sina förbindelser, har icke heller i Frankrike uppstått, då i de fall, der någon säkerhet, utöfver bolagsordningens bestämmelser derom, att vinsten af trafiken å jernvägen skall i främsta rummet användas till liqviderande af ränta och amortering af de upplånade medlen, varit erforderlig, staten trädt emellan och lemnat sin räntegaranti.

England. För bildande af jernvägsbolag i England är tillåtelse genom särskild parlamentsakt erforderlig, hvari bolagets aktiekapital äfven bestämmes. Endast på grund af en speciel parlamentsakt eller i vissa särskildt bestämda fall på grund af ett utaf »Board of trade» utfärdadt certifikat, hvilket sistnämnda dock skall underställas parlamentets pröfning och inom viss föreskrifven tid kan af hvardera Huset förkastas, erhålla jernvägsbolag likaledes rätt att emot panträtt i företaget — såsom panträttens föremål pläga vanligen angifvas banans inkomster — eller emot skuldförbindelse upplåna penningar; och äro jernvägsbolagen vid pantsättningen underkastade de vilkor, som i den speciella akten bestämmas. Pantsättningen sker genom utfärdandet enligt formulär af en »Mortgage-Deed» (Pantsättningsurkund), hvari åberopas den akt, som beviljat rätten att pantsätta företaget, och hvilken urkund förses med påskrift af två styrelseledamöter samt en af bolagets tjänstemän, att det emot pant upptagna lånet icke öfverstiger hvad bolaget på grund af akten eger rätt att upptaga. Bolagets rätt att utgifva obligationer plägar vara begränsad till en tredjedel af aktiekapitalet. Alla på grund af en akt gjorda pantsättningar ega sins emellan lika rätt, hvaremot de ega företräde framför sådana, som ega rum på grund af en efterföljande akt. Hvarje jernvägsbolag åligger, att hos registratorn för aktiebolagen

i England hafva antecknade namnen på dess sekreterare, räkningsförare och kassör, samt att för hvarje halfår efter faststaldt formulär uppgöra räkning öfver dess upplånta kapital och insända en afskrift af denna räkning till nämnda registrator. Bolagets låneräkning skall utan afgift hållas tillgänglig hos bolaget för innehafvarne af dess förbindelser, och hvarje annan eger rätt att emot afgift hos registratorn taga kännedom af jernvägsbolagens låneräkningar, samt att deraf erhålla afskrift.

Preussen. Lagstiftningen derstädes angående jernvägsanläggningar (lagen den 3 November 1838 angående jernvägsbolag) hvilat på den princip, att jernvägar, afsedda för allmän trafik, endast på grund af erhållen koncession få anläggas och trafikeras, i följd hvaraf koncessionens öfverlåtande till och med genom tvångsförsäljning å annan än den, som ursprungligen erhållit koncessionen, för honom icke medför rätt att trafikera jernvägen, utan att han dertill erhåller samtycke från statens sida. I full öfverensstämmelse med denna princip är ock föreskrifvet, att jernvägsbolagen i fråga om rätt att upptaga lån äro skyldige att förskaffa sig samtycke dertill af handelsministeriet. Denna inskränkning i deras lånerätt afser dock ej rättigheten att köpa på kredit, utan dermed lärt i sjelfva verket vara åsyftadt att gifva samma bestämmelse, som innehålles i kabinetsorden den 17 Juni 1833, nemligen att för rätt att utgifva skuldförbindelser, ställda till innehafvaren, måste ett privilegium erhållas af regeringen. I dylika privilegier, då de utfärdas i fråga om lån, som upptages af jernvägsbolag, intagas bestämmelser, afsedda dels att betrygga långgifvarne mot försäljning af jernvägen från bolagets sida, dels att förskaffa det lån, hvarå privilegiet har afseende, företräde framför lån, som bolaget framdeles kan komma att upptaga. I dessa afseenden innehålla privilegierna angående jernvägsprioritetsobligationer vanligen: att jernvägsbolaget till dess obligationerna blifvit infriade icke eger rätt att sälja den till banan och stationerna använda jorden; att obligationsinnehafvarne skola hafva företräde framför alla framdeles upptagna lån, eller att förbehåll om deras förmånsrätt skall göras vid alla lån, som framdeles upptagas, eller att upptagande af senare lån är förbjudet för bolaget, såvida ej det äldre lånet uttryckligen förbehålles förmånsrätt, eller, någon gång, att obligationslånet tillerkännes förmånsrätt framför alla öfriga bolagets fordringsegare. Verkan emot tredje man antagas dylika förbehåll erhålla endast såvidt i aftalet med denne blifvit intaget förbehåll om företrädesrätt för den fordran, med afseende å hvilken sådan rätt i privilegiet förklarats skola ega rum. Detta lär i de flesta fall hafva skett, ehuru enligt uppgift fall icke saknas, i hvilka vid efterföljande låneafstal sådant försummats. Upptagandet i privilegiet

af förenämnda förbehåll gifver desamma icke någon vidsträcktare kraft och verkan än som tillkommer dem i följd af de efterföljande aftalen, och någon allmän förmånsrätt framför jernvägsbolagens öfriga fordrings-egare erhålla ej obligationslånen genom de i privilegierna förekommande bestämmelserna om förmånsrätt. (Entscheidung des Reichs-Oberhandels-gerechts Bd. 13 p. 120 ff.) Likaledes skapas ej någon panträtt genom det stadgande, som i ett större antal af privilegierna förekommer, att banan skall utgöra pant för obligationslånet.

Enligt uppgift i »Zeitung des Vereins Deutscher Eisenbahn Ver-waltungen» för den 6 December 1878 är Tyska Riksregeringen betänkt »genom lagstiftningsåtgärder stärka penningemarknadens nästan utslock-nade förtroende till jernvägsföretagen». Detta mål skulle enligt samma uppgift vinnas derigenom, att jernvägsegarnes fordringsegare inrymmes be-stämnda rättigheter i jernvägarne, dessa betraktade såsom enheter, der-vid »det icke synes nog att medgifva ensamt en förmånsrätt, — en per-sonal kredit», utan lagens uppgift blifver, »att försätta jernvägsegarne i det läge, att de genom att gifva panträtt i jernvägen kunna erhålla en verklig real-kredit».

Österrike. Genom lagen af den 19 Maj 1874, angående upprättandet af fastighetsböcker för jernvägarne, har i Österrike blifvit infördt ett fullständigt grundbokssystem i fråga om de jernvägar, hvilka fått expro-priationsrätt. Dylika jernvägar betraktas såsom en enhet (bücherliche Einheit) icke blott i fråga om den för deras trafikerande erforderliga fasta egendomen, utan äfven med afseende å den lösa egendom, såsom rörlig materiel och annat sådant, som i och för jernvägstrafiken användes. I den fastighetsbok, som för jernvägen skall föras, intages i en af-delning de särskilda fastighetsdelar, hvilka ingå i jernvägens område, i den andra afdelningen jernvägsföretagets firma och orten, hvarest dess säte är, samt i den tredje sådana sakrätter i jernvägen, hvilka sträcka sig till banan i dess helhet, och i en särskild underafdelning deraf sak-rätter, hvilka hvila endast på en särskild del af banan. Fastighetsboken för jernvägen skall föras af underrätten i den ort, som är säte för sty-relsen (politische Behörde) för den landsdel, inom hvilken jernvägen är belägen. Sträcker sig en jernväg genom flera landsdelar, kan jernvägs-egaren välja emellan underdomstolarne i de orter, hvarest dessa lands-delars styrelser befinnas. I afseende å jernvägsfastighetsbokens förande gäller i allt, hvarom speciallagen icke innehåller några särskilda bestäm-melser, den allmänna lagen om fastighetsböcker.

Jernvägsinnehafvarne äro skyldige att inom viss tid, räknad i fråga om de anläggningar, hvilka då lagen träder i kraft redan finnas, eller

åtminstone äro till rigtningen bestämda, från lagens utfärdande, men vid blifvande jernvägar från den dag, deras rigtning blifvit bestämd, hos den domstol, som skall föra fastighetsboken för jernvägen, söka provisorisk inskrifning af densamma.

Vid denna ansökan skall ingifvas ett intyg från handelsministeriet angående banans rigtning, karta öfver banlinien och koncessionsurkunden. Kungörelse derom, att det provisoriska inskrifningsförfarandet börjats, utfärdas genom ett edikt, och, efter det detta förfarande blifvit inledt, kan inskrifning af sakrätter, gällande i hela banan, taga sin början, ehuru jernvägens område ännu icke blifvit i fastighetsboken inskrifvet.

Egaren till jernvägen eger att vända sig till fora rei sitæ för åstadkommande af behörig utredning om hvilken jord tillhör jernvägens område, dervid af honom skall ingifvas, jemte förteckning å den jord han förvärfvat, de urkunder, hvilka äro nödiga för bedömandet af de rättsförhållanden, som af honom åberopas, samt bevis att han är i besittning af jorden. Panträtt, som hvilar på någon del af jernvägens område, får ej i fastighetsboken inskrifvas, utan jernvägsegaren är skyldig att vidtaga erforderliga åtgärder för undanrödjande af dylika rättigheter. Sådana sakrätter deremot, hvilka icke synas kunna åstadkomma någon kollision med panträtterna i hela jernvägen, få kvarstå.

Finner domstolen egaren rätteligen hafva fullgjort allt som honom åligger, utfärdas ediktalstämning å dem, som anse sig lida skada genom jernvägsområdets inskrifning i fastighetsboken för jernvägen, att inom viss tid anmäla sig hos domstolen. Anmäles anspråk på en rätt, som skulle hindra inskrifningen af någon del utaf jernvägens område, inledes ett särskildt förfarande, åsyftande att möjliggöra jordens befriande från dylika rättigheter, dervid jernvägsegaren vid behof hänvisas att exproprierja jorden.

Sedan alla hinder för inskrifning af jorden blifvit undanröjda, verkställes afskrifning af den jord som är i fråga ur den allmänna grundboken, hvarefter handlingarne öfversändas till in-teckningsdomstolen. Denna domstol tillser att utredningen angående jernvägens område och de derå hvilande rättigheter försiggått i laglig ordning, samt inskrifver derefter ej mindre jernvägens område i fastighetsbokens första afdelning än ock i den tredje de å särskilda delar af jernvägen hvilande rättigheter, hvilka äro af den beskaffenhet, att de fått i jernvägen kvarstå. Sedan handlingarne angående jernvägen från alla fora rei sitæ inkommit och befunnits i ordning, samt hela jernvägens område sålunda blifvit hos in-teckningsdomstolen inskrifvet, blifver den provisoriska inskrifningen förvandlad till definitiv.

Har ett jernvägsbolag före det ifrågavarande lag trädt i kraft utgifvit obligationer och i desamma eller i någon särskild urkund utfäst, att jernvägsbolagets kapitalförmögenhet eller afkastningen deraf, eller hela dess fasta egendom eller viss sådan egendom skall häfta för inlösen eller förräntande af obligationerna, tillkommer innehafvarne af dylika obligationer panträtt i all fast egendom, å hvilken utfästelsen har afseende, och hvilken, då ansökan om panträttens inskrifning i fastighetsboken för jernvägen göres, befinner sig i jernvägsbolagets besittning; och bestämmes företrädet emellan flere på grund af detta stadgande förvärfvade panträtter af tidpunkterna för utfästelserna.

Det åligger jernvägsbolagen att samtidigt med ansökning om provisorisk inskrifning af jernvägen jemväl söka inskrifning af panträtt till säkerhet för de af dem utgifna jernvägsprioritetsobligationerna. Efter det ifrågavarande lag trädt i kraft är det ej tillåtet för jernvägsbolag att utfärda prioritetsobligationer utan att panträtt för dem förut blifvit inskrifven i fastighetsboken för den jernväg, hvilken för dem skall utgöra säkerhet.

Företräde framför de fordringar, för hvilka panträtt i jernvägen är inskrifven, tillägges såväl fordringar uppkomna genom utgifter i och för trafikens ordentliga upprätthållande, som äfven samtrafiksmedel, förutsatt att dylika fordringar ej inestätt längre tid än ett år.

Schweiz. Enligt förbunds lagen den 24 Juni 1874 angående förpantnings- och tvångslikvidation af jernvägar inom Schweiziska Edsförbundets område betraktas jernvägen med dess materiel och förråd såsom en enhet, hvilken såsom sådan kan blifva föremål för panträtt. För panträtt i jernväg erfordras samtycke af förbundsrådet. Såsom vilkor för erhållande af ett sådant samtycke skall visas, att det lån, för hvilket panträtt begäres, skall användas till banans fullbordande, materiellens ökande, afbetalning å äldre lån, eller till något annat för jernvägsföretaget nyttigt ändamål. Finnes redan panträtt beviljad i en jernväg, anmärkes detta vid senare beviljande af panträtt i samma bana, och den äldre panträtten bibehåller sitt företräde. Genom förbundsrådets samtycke anses panträtten hafva eventuellt uppstått. Panträtten omfattar bansträckan med bangårdar och stationsplatser, alla derpå uppförda byggnader samt all materiel för trafik och underhåll, öfver hufvud all jernvägsbolagets fasta och lösa egendom. Jernvägens egare är genom panträtten icke hindrad i sitt fria förfogande öfver de särskilda beståndsdelarne af såväl jernvägens fasta egendom som den dertill hörande materiellen, utan såsom panträttens objekt betraktas jernvägen med tillbehör, sådan den befinnes vid den tidpunkt, då panträtten göres gällande,

d. v. s. jernvägsbolagets liquidation. Panträtten i jernväg kan nemligen här endast göras gällande i sammanhang med liquidation för jernvägsbolaget. En särskild pantbok, omfattande alla schweiziska jernvägar, föres, men då, såsom redan är nämnt, i följd af egarens fria dispositionsrätt förenålet för panträtten kan komma att undergå förändring, vore införandet i pantboken af den till jernvägen hörande fasta egendom utan ändamål och eger icke heller rum.

Danmark. Förr än konkurslagen af den 25 Mars 1872 trädde i kraft, var det enligt den danska lagstiftningen tillåtet att gifva underpant (hypotek) ej mindre i en samling af lösegendom, betecknad endast med en allmän benämning (universitas rerum) antingen särskildt för sig eller i förening med fast egendom, än äfven i allt hvad pantgifvaren egde och skulle komma att ega. Dylika pantsättningar skulle, om deri ingick fast egendom, tingläsas såväl vid pantgifvarens personliga »värnering», som ock vid den rätt, under hvilken den fasta egendomen var belägen.

Då vid dylik pantsättning det äfven var tillåtet att gifva en sådan panträtt, att den skulle utgå först efter en annan dylik rätt, kunde ett jernvägsbolag, med användande af de allmänna formerna för pantsättning, efter behof för sin obligationsskuld lemna panträtt i jernvägen med dertill hörande byggnader och materiel, utan att därför någon speciallagstiftning var af nöden.

Sedan ofvannämnda konkurslag trädte i kraft, enligt hvilken det är förbjudet att stifta underpant i allt hvad man eger eller kommer att ega, eller i samlingar af likartade eller till ett gemensamt bruk bestämda lösören, derifrån dock undantagas inventarier vid landegendomar, fabriker och andra industriella anläggningar, uti hvilka i förbindelse med fastigheten underpant fortfarande kan gifvas, erhålla jernvägsbolagen, när behof för dem uppstår att kunna gifva säkerhet för ett särskildt lån, genom speciallag tillåtelse att upptaga lån till visst belopp emot prioritetsobligationer. Så t. ex. erhöi Seländska Jernbansällskapet genom lagen den 24 Maj 1875 tillåtelse att till förökande af sin driftmateriel under inrikesministerns kontroll antingen upptaga ett prioritetslån å högst 1,000,000 kronor eller öka sitt aktiekapital eller ock samtidigt vidtaga båda dessa åtgärder, allt efter inrikesministerns bestämmeise.

I *Norge* lærer ej förekommit något behof att lemna underpant i jernväg, enär staten sjelf anlägger eller åtminstone ingår som delegare i jernvägarne.

Finland. Sedan derstädes till 1872 års landtdag blifvit afgifven en proposition om antagande af en förordning angående underpant i jern-

vägsanläggningar med dertill hörande fast och lös egendom, men nämnda proposition af Ständerna icke godkändes, framlades vid 1877 års landtdag en proposition om en förordning angående inteckning i enskilda jernvägsanläggningar, och detta förslag blef sistlidet år af Ständerna med några modifikationer antaget. Såsom de hufvudsakligaste bestämmelser i det af Ständerna antagna förslaget torde kunna anföras:

Inteckning i jernväg, hvarå koncession blifvit beviljad eller hvilken anlägges af egaren med laglig rätt på egen mark, är tillåten till säkerhet för fordringar, hvilka försträckas jernvägens egare till vägens fullbordande, underhåll eller begagnande, så ock för annan hans gäld, som omedelbart härrör af jernvägen. Inteckning i jernväg medför enahanda pant- och förmånsrätt i jernvägsområdet med derå befintliga byggnader och öfriga fasta inrättningar, äfvensom i de till jernvägen hörande lokomotiv och vagnar samt annan för trafiken anskaffad rörlig materiel, som inteckning i fast egendom enligt allmän lag. Jernväg må endast i sin helhet intecknas. Forum för inteckningsärenden är underdomstol i den ort, der jernvägens hufvudstation är belägen, dock att, der styrelse för jernvägen är enligt koncessionen eller särskildt stadgande tillsatt å viss ort, styrelsens forum är inteckningsdomstol. Vid ansökan om inteckning skall inlemnas behörig utredning om egarens åtkomst af jernvägsområdet, så ock derom, att detsamma blifvit lagligen afskildt, samt att de, som egt panträtt i särskilda delar af jernvägsområdet, blifvit förnöjda. Inteckning till säkerhet för obligationslån gäller utan förnyelse under hela den tid, som för lånets återbetalning blifvit bestämd. Särskild bok skall föras öfver ärenden angående inteckning i jernväg. Jernväg må endast i sin helhet utmätas och försäljas.

Af de två olika principer — panträtt eller förmånsrätt — hvilka, på sätt föregående redogörelse för främmande länders lagstiftning samt hos oss framställda förslag utvisar, kunna ifrågasättas såsom utgångspunkt för lagstiftningen angående säkerhet i jernvägar, har komitén ansett den förra eller panträtten vara den, som erbjuder det ändamålsenligaste sättet för ordnandet af hithörande förhållanden.

Bygges nemligen lagstiftningen i fråga om jernvägarnes kreditförhållanden på sådana grunder, att för egarne till dylika anläggningar beredes möjlighet att till säkerhet för deras förbindelser lemna panträtt i jernvägarne under former, hvilka medgifva upprätthållandet af specialitetsprincipen i fråga om panträttens föremål, undvikas ej mindre att inskränka ifrågavarande lagstiftnings omfång allenast till jernvägar till-

hörande aktiebolag, bildade i uteslutande ändamål att bygga och trafikerade jernvägar, än ock att låta endast de fordringar, hvilka af administrativ myndighet förklarats dertill berättigade, komma i åtnjutande af den särskilda säkerhet i jernvägarne, hvilken genom de påyrkade lagstiftningsåtgärderna skall möjliggöras. Antages åter förmånsrättsprincipen, kunna förenämnda inskränkningar ej undvikas. Någon generel förmånsrätt för fordringar, uppkomna i följd af jernvägsföretag, skulle nemligen i fråga om jernvägar tillhörande enskilde personer eller bolag, som bildats för annat ändamål än jernvägsanläggning, icke kunna medgifvas, utan att öfrige fordringsegares rätt i dessa fall uppenbart förnärmades, och äfven införandet af en speciel förmånsrätt skulle med afseende å dylika gäldenärer blifva förenadt med sådana rättsförvecklingar af hvarje handa art, att alla de förslag, hvilka grundats på förmånsrätt, med allt skäl varit inskränkta till att afse blott sådana bolag, hvilka uteslutande hafva till ändamål att anlägga och trafikera jernvägar. Och skall en lagstiftning angående ifrågavarande ämne, hvilken grundas å förmånsrättsprincipen, kunna medföra erforderlig säkerhet att den fordringsegare, som tillerkänts förmånsrätt, blifver tillbörligen skyddad i sin rätt, måste i lagen upptagas bestämmelser afsedda att hindra att andra fordringsegare, om hvilkas tillvaro och rätt den förstnämnde saknar kännedom, kunna komma att med honom konkurrera. I följd häraf har städse i de på förmånsrätt grundade förslagen framtvingits bestämmelsen att för förmånsrätt i jernväg erfordras ett af Konungen meddeladt beslut om tillåtelse för jernvägsegare att utgifva vissa slags förbindelser (obligationer), gällande med förmånsrätt framför andra fordringar hos jernvägsegaren.

Då det emellertid synes komitén icke kunna bestridas, att i fråga om lagstiftningen angående ifrågavarande ämne det måste vara en bestämd fördel ej mindre att densamma kan vinna tillämpning å hvarje egare till jernväg, af den beskaffenhet att densamma kan anses såsom en allmän trafikled — en fördel, hvilken, då erfarenheten redan gifvit vid handen att dylika jernvägar kunna tillhöra enskilde personer, bruksbolag o. s. v., icke torde kunna förbises, — än ock att nödvändigheten af den administrativa myndighetens ingripande inom privaträttens område för att bestämma det förmånsrätt skall tillkomma en borgenär framför andra helt och hållet undvikas, ligger redan häri, enligt komiténs uppfattning, ett icke oväsentligt företräde hos panträttsystemet.

Vidare undvikas genom användningen af panträttsprincipen största delen af de inskränkningar i jernvägsegarnes fria dispositionsrätt öfver sin egendom, hvilka den lagstiftning, som grundas å endast förmånsrätt,

måste stadga, om den skall bereda fordringsegaren någon säkerhet för den rätt han vid försträckningsaftalet beräknat sig hafva förvärfvat; och hvarpå de hos oss framställda förslag, som grunda sig å sistnämnda princip, erbjuda tillräckliga exempel. Att dylika inskränkningar, derest de ej äro ovilkorligen nödiga för uppnående af det åsyftade ändamålet, böra inom lagstiftningen undvikas, torde vara allmänt erkänt.

Men icke blott ofvan anförda negativa fördelar äro, enligt komite-
rades åsigt, förbundna med användandet af panträtt, såsom den form, under hvilken säkerhet i jernväg skall kunna lemnas, utan derigenom vinnes ock den positiva fördel, att de rättsförhållanden emellan jernvägsegare och äldre fordringsegare samt emellan dessa sistnämnda inbördes, hvilka förefinnas, då den ifrågasatta lagen träder i kraft, kunna ordnas, å ena sidan på ett med rättvisans fordringar fullt öfverensstämmande sätt, och å den andra, utan att antingen jernvägsegarne utsättas för faran att äldre fordringsegare, för bevarande af sin rätt, nödgas inom någon kort i lagen bestämd tid af dem utsöka sina fordringar, eller ock sådana bestämmelser behöfva intagas i lagen, genom hvilka det för obligationsinnehafvarne omöjliggöres, att under en längre framtid erhålla tillförlitlig kännedom om den rätt i gäldenärens egendom dem i sjelfva verket tillkommer.

Skall nemligen den åsyftade säkerheten för jernvägsegarnes förbindelser åstadkommas derigenom, att vissa fordringsegare, t. ex. obligationsinnehafvarne, genom särskildt förordnande tilläggas förmånsrätt, måste, i fråga om redan befintliga jernvägar, för bevarande af äldre fordringsegares rätt, stadgas antingen, på sätt det af Lag-Utskottet, vid 1877 års riksdag, framställda förslag innehåller, att den beviljade förmånsrätten ej må lända till förfång för fordran, som uppstått innan lagen utfärdades, eller ock — i enlighet med det år 1876 i Nytt Juridiskt Arkiv (2:a afdeln., N:o 5) offentliggjorda författningsförslag, hvari förmånsrättsprincipen konsekvent utvecklats, — att bestämmelserna angående förmånsrätt i vissa jernvägsbolags konkurser icke skola vinna tillämpning i de konkurser, som börjas inom någon viss tid från det författningen utfärdats. Med den förstnämnda bestämmelsen blifver det, för de obligationsinnehafvare, som tillerkännas förmånsrätt, uppenbart omöjligt, att, förr än fordringsegarens obestånd inträdt, erhålla visshet om beloppet af de fordringar, hvilka, på grund af denna bestämmelse, skola utgå med lika eller bättre rätt än obligationslånen; och vid sådant förhållande kan den förmånsrätt, som kan varda obligationerna tillerkänd, icke i någon nämnvärd grad bidraga till förbättrande af jernvägarnes kreditförhållanden, utan komme sålunda det gagn, som med förevarande lagstiftning åsyftas, i väsentlig mån att förfelas,

efter som det just är på de redan existerande bolagen och deras till betydliga belopp uppgående obligationslån denna lagstiftning bör under en ganska lång framtid få sin hufvudsakligaste tillämpning. Valde man åter den senare af ofvan angifna utvägar, eller att låta förmånsrätten inträda först någon tid efter det den lag, som medgaf sådan rätt, blifvit offentliggjord, men deremot, sedan den inträdt, blifva gällande äfven emot äldre fordringsegare, torde ej kunna undvikas, att, med afseende å alla sådana bolag, hvilka sakna förmåga att, omedelbart efter lagens promulgerande, om ej infria sin äldre, sväfvande skuld, åtminstone på ett tillfredsställande sätt reglera densamma, de äldre fordringsegarne, som ej för sina fordringar innehade obligationer, icke egde annan utväg för bevarande af sin rätt, än att före den dag, som för förmånsrättens inträdande blifvit bestämd, söka jernvägsegarens försättande i konkurs. Och utan fara att misstaga sig torde man kunna påstå, att minsta antalet af de enskilda svenska jernvägarne för det närvarande äro i den ställning, att de inom en tid af omkring ett år förmå vidtaga den konvertering af sin äldre, sväfvande skuld, som på sätt nämndt är, för undvikande af konkurs, ovilkorligen vore af nöden, derest efter sistnämnda tid deras obligationslån och skulder till staten skulle tillerkännas förmånsrätt framför deras öfriga fordringsegare.

Medgifves deremot öfriga äldre fordringsegarne rätt att i likhet med innehafvarne af de obligationer, som blifvit af jernvägsegarne utfärdade före det den ifrågasatta lagen om säkerhet i jernvägar trädt i kraft, inom viss tid söka panträtt i jernvägen, och blifver tillika stadgad, att den panträtt, som dessa äldre fordringsegare erhålla, medför bättre rätt än den pantsättning af jernvägen som sker för fordringar, hvilka tillkomma efter lagens utfärdande, så att de äldre fordringsegarne göras oberoende af bolagens fortsatta skuldsättning, synas derigenom jernvägens äldre borgenärer vinna den trygghet, att de icke, till följd af jernvägsegarnes förlägenhet, under närvarande förhållanden behöfva i konkurs försätta sådane jernvägsegare, hvilkas förmåga att inom en ej allt för långt aflägsen tid kunna fullgöra sina förbindelser, synes antaglig.

På ofvan anförda skäl hafva komiterade uppställt, såsom förslagets grundprincip, att säkerhet i jernväg bör gifvas under formen af panträtt i jernvägen. Icke heller har det syntts komiterade underkastadt något tvifvel, att med afseende å den panträtt, hvilken medgifves i jernväg, samma allmänna principer, som i fråga om panträtt i annan fast egendom, böra vara gällande. Offentlighet vid panträttens stiftande och specialitetsprincipens obetingade användande i fråga om föremålet för densamma hafva komiterade sålunda, på de skäl som bjuda dessa princi-

pers tillämpning inom lagstiftningen angående panträtt i annan fast egendom, ansett böra tillämpas jemväl vid lagstiftningen om panträtt i jernvägar. Äfven öfriga grunder, hvarå vår lagstiftning, angående pant-rätt i fast egendom — inteckningsförfarandet — hvilat, hafva likaledes synts komiterade kunna, om ock med några af förhållandena med nödvändighet påkallade modifikation, göras användbara för nämnda special-lagstiftning.

Visserligen har man mot inteckningsförfarandets användning, i fråga om jernvägar, äfven anmärkt, att detsamma icke lämpade sig för redan befintliga obligationslån, eftersom dels dessa äldre lån icke skulle kunna annorledes än genom tvångsinteckning komma i åtnjutande af den nya lagstiftningens förmåner, och tvångsinteckningar ju i princip blifvit i 1875 års inteckningsförordning afskaffade, och dels inteckningsförfarandet vore för de smärre obligationsinnehafvarne alltför kostsamt och besvärligt. Men redan nyssnämnda förordning stadgar vissa undantagsfall, der tvångsinteckningar fortfarande äro medgifna, och något principiellt hinder synes komiterade för öfrigt icke förefinnas, att i en speciallagstiftning såsom ett öfvergångsstadgande tillåta äldre fordringsegare att förvärfva inteckning äfven utan gäldenärens medgifvande, helst derigenom förekommes, att jernvägsegaren kan använda den rätt att låta inteckna jernvägen, som först genom den nya lagen honom medgifves, till förnärmande af hans äldre fordringsegares rätt. Genom de af komiterade föreslagna bestämmelser, att ansökan om inteckning af en obligationsinnehafvare skall gälla för alla obligationer, som tillhöra samma lån, torde ock farhågan, att inteckningsförfarandet skulle, för innehafvare af obligationer till ringa belopp, blifva för besvärligt och kostsamt, kunna antagas blifva fullständigt undanröjd. Öfriga anmärkningar, som med afseende å inteckningsförfarandets användbarhet blifvit framställda, såsom t. ex. att inteckning icke bör kunna få beviljas i särskilda delar af en jernväg, att de vanliga reglerna, i fråga om forum för ärenden angående intecknande af fastighet, icke vid jernvägar äro tillämpliga; att formerna för inteckning af ett obligationslån måste i viss mån blifva olika med inteckning af en annan fordran; att förändringar i jernvägens område inträffa; att obligationslånen behöfva säkerhet jemväl i den rörliga materielen m. fl., synas komitén icke kunna tilläggas något afgörande inflytande på frågan om möjligheten att tillämpa inteckningsförfarandet jemväl vid jernvägar. Dessa anmärkningar, ehuru befogade de än kunna vara i fråga om möjligheten att utan någon förändring använda det allmänna inteckningsförfarandet, hafva nemligen, enligt komiténs uppfattning, blifvit förebyggda genom de modifikation i detta förfarande,

hvilka i den föreslagna speciallagen angående inteckning i jernväg af komitén ansetts kunna införas, utan att derigenom det nödiga sammanhanget och öfverensstämmelsen med den allmänna inteckningslagstiftningen torde hafva blifvit upphäfd.

Då sålunda komiterade i förslaget antagit panträtt såsom den form, i hvilken säkerhet i jernväg skall gifvas, men komiterade tillika, för att förekomma den anmärkning, som af Högsta Domstolen framställdes mot det af Riksdagen år 1876 antagna förslag, att nemligen pantsättning ej borde kunna ske af annan egendom än den, gäldenären vid pantsättningen eger, föreslagit, att, innan inteckning må beviljas, jernvägsegaren skall styrka sin eganderätt till jernvägens område, hafva komiterade icke kunnat förbise, att derigenom behofvet för jernvägsegare, att redan under byggnadstiden kunna upptaga lån mot säkerhet i jernvägsanläggningen, icke blifver uppfyllt.

Erfarenheten från de hittills verkställda jernvägsanläggningarne i vårt land gifver nemligen vid handen, att jernvägsegarne i vanliga fall icke fullständigt förvärfvat sig eganderätt till jernvägens område förr än efter det byggnadsarbetet å jernvägen redan blifvit fullbordadt, under det att egarnes lånebehof städse under byggnadstiden framträder. Detta förhållande, hvilket, enligt hvad från skilda håll blifvit upplyst, äfven måste antagas komma att för framtiden fortfara, och hvilket icke utan synnerlig olägenhet för egarne till jernvägsanläggningar skulle kunna förändras derhän, att eganderätten till jorden, vid anläggningens påbörjande, af jernvägsegaren förvärfvades, har gifvit komiterade anledning att genom särskilda bestämmelser, afsedda att vinna tillämpning under byggnadstiden, söka med bibehållande af de hufvudgrunder för förslaget, för hvilka förut redogjorts, bereda jernvägsegare möjlighet att under denna tid genom en särskild anordning ställa säkerhet för de byggnadslån, han upptager.

En dylik möjlighet skulle — efter komiterades tanke utan några större olägenheter — kunna beredas derigenom, att jernvägsegare finge under byggnadstiden och förr än jernvägen kan blifva föremål för inteckning medgifva förmånsrätt i densamma för lån, som af honom upptages, hvilken förmånsrätt jemväl skulle medföra rätt för dess innehafvare, att när jernvägsanläggningen kommit i det skick, att inteckning deri kunde meddelas, erhålla sin förmånsrätt utbytt mot inteckning. Af skäl, som i det föregående redan blifvit antydda, i fråga om förmånsrättsförfarandets otillämplighet för andra jernvägsegare än jernvägsaktiebolag, måste nyssnämnda anordning dock inskränkas till dylika bolag.

I följd af hvad sålunda blifvit anfördt anse komiterade, att för lagstiftningen angående säkerhet i jernväg kan antagas hufvudsakligen följande grundsatser, hvilka synas komitéen kunna härledas från förenämnda principer, nemligen:

att egare till jernväg, för hvars anläggning expropriationsrätt erhållits, der han för fordran vill gifva säkerhet i jernvägen, skall låta fordran intecknas;

att, förr än inteckning må beviljas, skall den jord, som till jernvägen hör, inskrivas hos inteckningsdomstolen;

att innan inskrifning af jorden må ske, egaren åligger visa, att jorden är fri från inteckning för fordran;

att, der jernvägsegare förvärfvar sig jord för utvidgning af jernvägens område, eller omläggning af jernvägen, egaren är skyldig att låta inskrifva dylik jord;

att jernväg endast i sin helhet må intecknas;

att inteckningen jemte förmånsrätten i den fasta egendomen tillika medförer förmånsrätt i rörlig materiel och inventarier till stationer, verkstäder och andra byggnader;

att aktiebolag, som är bildadt i ändamål att anlägga jernväg, eger innan jernvägens jord blifvit inskrifven låta medgifva förmånsrätt för af bolaget upptaget lån, i hvilket fall förmånsrätten skall hos inteckningsdomstolen inskrivas;

att borgenär, för hvars fordran förmånsrätt blifvit inskrifven, eger för sin fordran söka inteckning inom ett år sedan offentligen kungjorts att inskrifning af jernvägens jord skett; men att om borgenär försummat söka inteckning inom nämnda tid, förmånsrätten derefter förfallit;

samt, i fråga om tillämpningen af dessa grunder med afseende å redan befintliga jernvägar,

att sådana jernvägsaktiebolagens borgenärer, hvilkas fordringar tillkommit innan den föreslagna lagen träder i kraft, må inom viss tid söka inteckning till säkerhet för sina fordringar, och att inteckningarna för sådana fordringar, der de blifvit sökta inom föreskrifven tid, skola dels sines emellan erhålla lika rätt, — dock med iakttagande af de förbehåll om bättre rätt för annan fordringsegare, hvilka kunna finnas intagne i de förbindelser, hvilka intecknas, — dels utgå med förmånsrätt framför inteckningar som fastställas för fordringar, hvilka tillkommit först efter det lagen trädte i kraft.

Hvad åter angår kanaler och andra med jernvägar eller kanaler jemförliga anläggningar, har, enligt komitéens uppfattning, för dylika anläggningars kreditförhållanden det icke visat sig vara af något synnerligt

behof påkalladt, att deras egare kunna gifva någon realsäkerhet i anläggningarne eller förmånsrätt i den dertill hörande egendom, utan att detsamma kan på annat sätt lämpligare fyllas. Vid sådant förhållande hafva komiterade ansett den ifrågasatta speciallagstiftningen böra inskränkas till att afse endast jernvägar och detta så mycket hellre, som dess utsträckning till nyssnämnda slags inrättningar otvifvelaktigt skulle medföra nödvändigheten af ytterligare och delvis afvikande bestämmelser i ämnet än de i förslaget upptagna.

1 §.

I förslaget är rättigheten att enligt den särskilda lagstiftningen låta inteckna jernväg inskränkt till de jernvägar, för hvars anläggning expropriationsrätt blifvit medgifven. Endast dylika jernvägar kunna nemligen antagas vara af den betydenhet för den allmänna rörelsen, att de skäl, som tala för nödvändigheten af en speciallagstiftning angående jernvägarnes kreditförhållanden, ega tillämplighet. De jernvägar åter, hvilka utan medgifven expropriationsrätt tillkomma, äro rättast att betrakta såsom blott adpertinenser till den industriella anläggning för hvars räkning de kommit till stånd; och dylika jernvägars intecknande i sammanhang med den jord, hvarå de hvila, synes utan betänklighet kunna tillåtas.

Att förslaget på grund af de allmänna principer, hvarå det hvilar, icke behöfver inskränka sitt omfång till allenast aktiebolag, är redan i det föregående vidrördt. Då vi redan i vårt land hafva en jernväg af den betydenhet som Frövi--Ludvikabanan, hvilken ej eges af aktiebolag, förutom de flera om än mindre, dock för allmän trafik upplåtna jernvägar, hvilka egas af bruksbolag eller enskilda personer, samt fall lätteligen kunna tänkas inträffa, då en jernväg tillhörande ett egentligt jernvägsaktiebolag vid bolagets inträffade obestånd och en deraf föranledd tvångsförsäljning åtminstone för en tid kommer att öfvergå till någon enskild person eller bolag, som ej är bildadt i ändamål att uteslutande trafikera jernvägen, frångår deraf att möjligheten af lagens tillämpning afven i dylika fall icke saknar sin praktiska betydelse.

I öfverensstämmelse med grunderna för lagstiftningen angående panträtt i allmänhet, uppställer förslaget den regel, att endast egaren till jernvägen är berättigad att låta inteckna densamma såsom pant för fordran; någon tvångsinteckning i jernväg är, med det undantag som öfvergångsstadgandena innehåller, enligt förslaget icke tillåten.

2 §.

Enär jernvägarne måste fortfara såsom ett helt för att kunna motsvara sin bestämmelse, följer deraf, att desamma endast i sin helhet böra få pantsättas. Skall vid sådant förhållande inteckningsförfarandet kunna tillämpas i fråga om jernvägarnes pantsättning, blifver det nödvändigt att åtgärderna för intecknandet i fråga om jernvägen i dess helhet vidtagas vid en och samma domstol. Då nu flertalet af de jernvägar, å hvilka ifrågavarande lagstiftning eger tillämpning, sträcka sig utöfver området för en och samma Rätts domvärjo, har den allmänna regeln att inteckningsärenden tillhöra forum rei sitæ ej kunnat i förslaget följäs. Någon allmän giltig regel enligt hvilket forum för ärenden angående inteckning i jernväg skulle komma att bestämmas har komitén ansett icke kunna uppställas, enär jernvägar förekomma af den olika utsträckning och under i öfrigt så olika förhållanden, att de regler som i sådant afseende skulle kunna ifrågasättas, såsom t. ex. residensstaden i det län, der jernvägen är belägen; den ort, der styrelsen har sitt säte o. s. v. icke kunna anses i hvarje fall leda till ett lämpligt resultat. Komitén har vid sådant förhållande ansett det vara lämpligast att inteckningsdomstol för hvarje jernväg skall bestämmas af Konungen, utan annan inskränkning vid valet af domstol, än att denna skall vara Råd-stufvurätt, hvilken, såsom ständigt tillgänglig, synts komitén för ändamålet lämpligare än Häradsrätt.

Då allmän kungörelse om förordnandet kommer att utfärdas, torde saknaden af i lag stadgad regel, enligt hvilken forum i dylika mål komme att bestämmas, icke kunna antagas medföra någon praktisk olägenhet, helst förslaget utgår derifrån, att endast jernvägens egare är den som kan söka inteckning i jernvägen. Ej heller synes någon teoretisk betänklighet möta för att i lag medgifva Konungen rätt att i fråga om ett extrajudicielt ärende bestämma behörigt forum.

3 §.

I öfverensstämmelse så väl med den anmärkning, som vid granskningen af det af 1876 års Riksdag antagna förslaget angående pantsättning af jernväg inom Högsta Domstolen framställdes, att det icke kunde vara lämpligt att i strid mot lagstiftningens allmänna principer medgifva stiftandet af panträtt uti egendom, som vid pantsättningstillfället ej är i pantgifvarens ego, som ock med den inom inteckningslagstiftningen antagna specialitetsprincipen, har i denna § föreslagits, att den till jernvägens

område hörande jord och galdenärens eganderätt till jernvägen skola vara hos inteckningsdomstolen inskrifna, innan inteckning må beviljas.

4 §.

Här hafva blifvit sammanförda de åtgärder, jernvägsegaren har att vidtaga för erhållande af inskrifning af jernvägens område och sin eganderätt dertill.

1 mom. I detta mom. äro intagna bestämmelserna om hvad jernvägsegaren har att iakttaga vid forum rei sitæ för att i lagfartsprotokollet vid denna Rätt erhålla anteckning om jorden såsom hörande till jernvägens område. Genom de här upptagna stadgandena, att jernvägsegaren för erhållande af anteckning i lagfartsprotokollet hos de särskilda domstolar, under hvilka jernvägens område ligger, derom att denna jord tillhör jernvägens område och att hinder för inskrifning deraf ej möter, skall vara skyldig styrka: att han är egare till jorden; att för exproprierad jord lösen blifvit i öfverensstämmelse med expropriationslagen utgifven, hvarigenom pant- och nyttjanderättsinnehafvares rätt i sådan jord upphört att gälla; att jord, som på annat sätt förvärfvats, är gravationsfri; att klandertalan, hvarom i 13 § inteckningslagen förmåles, ej är anhängig; och att lagfart ej samma dag af annan blifvit sökt, torde faran för kollision emellan dem, som efter det jernvägen blifvit inskrifven deri erhålla panträtt, samt dem, hvilka på egande- eller äldre panträtt kunna framställa anspråk på delar af jernvägens område, vara undanröjd.

Då i förslaget till förordning om särskilda föreskrifter angående utmätning af vissa jernvägar intagits bestämmelse, att jernväg ej må delvis utmätas samt att kungörelse om utmätningen skall i allmänna tidningarne införas, torde i de fall, som i 1 mom. afses, icke vara af nöden att, på sätt nedan i 3 mom. för der afsedda fall föreskrifves, fordra att intyg skall företes derom att jernvägen icke blifvit utmätt.

2 mom. Här förekomma de stadganden, hvilka afse förfarandet vid inteckningsdomstolen för inskrifning af den jord, som till jernvägen hör, och af jernvägsegarens eganderätt. Den vid denna domstol förda inskrifningsbok bör innehålla fullständig uppgift å all den i jernvägen ingående jord, och såsom ett bihang till denna bok skall förvaras karta öfver jernvägen. Föreskrift om kungörelse i tidningarne angående inskrifning af jernväg har ansetts böra stadgas, enär dylik kungörelse torde vara af nöden vid det öfvervägande antalet fall, nemligen icke blott med afseende å sådana jernvägar, i hvilka enligt 13 § förmånsrätt för fordran blifvit inskrifven, utan ock i fråga om alla redan befintliga jernvägar, å hvilka öfvergångsstadgandena skola ega tillämpning.

3 mom. Genom den stadgade skyldigheten för egare till jernväg att låta inskrifva jemväl den jord, som efter jernvägens fullbordad ytterligare för jernvägens ändamål förvärfvas, jemte den föreslagna bestämmelsen att sålunda inskrifven jord skall lika med jernvägens ursprungliga område häfta såsom pant för de i jernvägen in-tecknade fordringar, torde kunna förekommas den mot in-teckningsförfarandet framställda anmärkningen, att genom banans omläggning den i jernvägen gifna real-säkerhet skulle kunna till fordringsegares skada i väsentlig grad förminskas.

I fråga om förfarandet vid inskrifningen af dylik jord gälla enahanda föreskrifter som de i föregående mom. gifna, allenast att i de i 3 mom. afsedda fall, till förekommande af kollision med den rätt utmätning medför, stadgats, att intyg skall af egaren ingifvas derom, att jorden den dag den antecknades såsom tillhörande jernvägens område ej var utmätt.

4 mom. Då erfarenheten ådagalagt, att jord kan komma att från-skiljas ett jernvägsområde vare sig genom expropriation eller eljest för att tilläggas annan dylik anläggning, hafva bestämmelser lemnats huru dylik jord skall kunna upphöra att utgöra en del af den först-nämnda jernvägens inskrifna område, och sålunda icke vidare komma att häfta för in-teckningar, som blifva i denna jernväg beviljade.

5 mom. Genom bestämmelserna i detta mom. skall förekommas, att sedan ny egare sökt lagfart förre egaren ändock skulle kunna in-teckna jernvägen till säkerhet för af honom utfärdade förbindelser.

5 §.

In-teckning i jernväg kan enligt 1 § ej sökas af annan än jernvägens egare. Genom föreskriften att egaren skall sjelf eller genom laga ombud ingifva sin ansökan har man velat förekomma att icke i detta fall, såsom i andra in-tecknings- och dylika ärenden vid domstolarne läser brukas, en person utan fullmakt skulle kunna uppträda såsom ombud för jernvägsegaren.

Då det är nödigt, att de förbindelser och obligationer, för hvilka in-teckningssäkerhet blifvit faststeld, blifva från möjligen förefintliga andra galdenärens skuldförbindelser tydligen utmärkta, har, i öfverensstämmelse med allmänna in-teckningslagens föreskrift, blifvit föreslaget, att förbindelser och obligationer skola förses med bevis om in-teckningen. Besväret att med sådana bevis förse ett ofta stort antal obligationer torde kunna väsentligen minskas derigenom, att vid obligationernas

tryckning eller sedermera tryckt text till bevis derå anbringas, hvilket derefter af Rätten endast behöfver dateras och underskrifvas.

6 §.

I analogi med hvad i 14 § inteckningslagen föreskrifves är i förslaget intaget stadgande, att om inteckningsansökning af förre egaren göres å samma dag, då ny egare söker inskrifning af sin eganderätt, inteckningsansökningen skall afslås.

7 §.

Såsom i det föregående redan blifvit antydt, måste jernvägarne för att kunna användas för det ändamål, hvartill de äro afsedda, fortfarande bibehållas såsom ett helt. Vid sådant förhållande kan det tydligen ej tillåtas att särskilda delar af dem få med inteckning belastas; hvadan i denna § intagits stadgande att jernväg endast i sin helhet må intecknas.

8 §.

I fråga om den rätt, som inteckning i jernväg bör tillerkännas, kan det ej blifva föremål för någon tvekan, att densamma med afseende å den fasta egendom, som ingår i en jernvägsanläggning, måste blifva fullkomligt lika med den som inteckning i annan fast egendom medför. Men härvid kan, enligt komiterades uppfattning, man ej stanna utan att allt för mycket inskränka den säkerhet, som inteckning i jernväg bör kunna gifva. Jernvägen är nemligen ett föremål af den beskaffenhet, att den fasta egendomen, som deri ingår utan rörlig materiel för dess begagnande, är fullkomligt oanvändbar för det ändamål som dermed är afsedt, och det värde som jernvägens fasta egendom kan antagas representera är sålunda i så väsentlig grad beroende derpå att rörlig materiel för trafikens uppehållande finnes att tillgå, att en säkerhet i fastigheten utan åtföljande säkerhet i den rörliga materielen förlorar en väsentlig del af sin betydelse. Vid detta oskiljaktiga sammanhang mellan materiel och fastighet synes det icke böra möta betänklighet att låta inteckningen i fastigheten äfven medföra förmänsrätt i den lösa egendom, hvilken utgör den nödvändiga förutsättningen för den fasta egendomens begagnande, om ock ur andra synpunkter möter hinder att förklara dylik egendom såsom en adpertinens till den fasta. Den sålunda utsträckta förmänsrätten torde icke kunna medföra någon olägenhet från den allmänna kreditens synpunkt; och då föremålet för densamma blifvit noggrant begränsadt till den lösegendom, hvilken är bestämd att an-

vändas för trafikens uppehållande å den pantsatta banan, kan någon osäkerhet om dess omfattning icke uppstå.

Med afseende å den plats inom förmånsrättsordningen, hvilken bör tillkomma den förmånsrätt i lösegendom, som med in-teckningen förenas, synes analogien med förlagsin-teckningarne berättiga dertill att intaga den näst efter de i 4 och 5 §§ i 17 kap. Handelsbalken stadgade gene-rella förmånsrätter.

9 §.

De skäl som vid 1867 års förslag till lag om inskrifning i fastighets-bok anfördes mot bibehållande af stadgandet om in-tecknings förnyelse, äro i fullt mått tillämpliga i fråga om in-teckningar i jernväg. De flesta län, som i jernvägar komma att in-tecknas, blifva otvifvelaktigt upptagna mot obligationer. Föreskrift om förnyelse af in-teckning för hvarje sär-skild obligation skulle uppenbarligen utöfva en så skadlig inverkan på obligationernas kredit, att, då i följd af den föreslagna *fastighets-* eller *inskrifningsboken* ett af de starkaste skälen, som i fråga om in-teckning i annan egendom tala för in-teckningsförnyelsens bibehållande, bortfallit med afseende å in-teckningarne enligt denna lag, komitéen ansett sig böra föreslå borttagande af in-teckningsförnyelsen.

10 och 11 §§.

I de fall antingen att med sannolika skäl visas att in-tecknad hand-skrifven förbindelse är af jernvägsegaren inlöst, men för honom seder-mera förkommit, eller att det ådagalägges efter förloppet af den tid, under hvilken för in-tecknad lån utfärdade obligationer enligt amorte-ringsplan bort inlösas, att de obligationer, som icke blifvit af jernvägs-egaren infriade, förlorat gällande kraft, till följd af det villkor, som i de flesta obligationer förekommer, om upphörande af betalningsrätt för obligation, som icke inom 10 år efter kungörelse om dess utlottning till inlösen företes, måste, då skyldigheten att förnya in-teckning i jern-väg blifvit borttagen, utväg beredas egaren till jernvägen att befria den från in-teckning för dylika fordringar, som i verkligheten upphört att gälla, ehuru fordringsbeviset ej kan af honom företes. I sammanhang med det i 9 § föreslagna borttagandet af förnyelseskyldigheten hafva derföre af komiterade i de två följande §§ föreslagits stadganden afsedda att i fråga om ej mindre in-teckning till säkerhet för handskrifven för-bindelse än ock in-teckning till säkerhet för obligationslån i vissa fall tillåta dödande af in-teckningen utan att den in-tecknade handlingen företes. De i fråga om det förra slaget af in-tecknade förbindelser gifna före-

skrifter om sättet för kungörande af ansökning om dödandet, nemligen kommunikation med dem, som veterligen innehaft förkommen skuldförbindelse, kallelsens intagande i länskungörelserna, hvilka uppläsa i kyrkorna, annonser i tidningarne, införda till beqvämlighet för dem, som innehafva papper af ifrågavarande slag, en gång hvarje år vid en för alla dylika kungörelser bestämd tidpunkt, samt den långa tid, under hvilken inteckningens dödande kan af rättsegare förhindras, synas komi-
tén tillräckliga för undanrödjande af all farhåga därför, att inteckning för en verkliga bestående fordran skulle kunna blifva obehörigen dödad.

Skulle någon anse dessa försigtighetsmått otillräckliga, står honom öppet att genom uppvisande hos Rätten hvart tionde år af sitt fordringsbevis få anteckning derom i inskrifningsboken verkställd, och derigenom förhindra det i 10 § föreslagna mortifikationsförfarande.

Hvad åter angår det andra slaget af intecknade förbindelser, torde likaledes genom stadgandena, att amorteringstiden skall vara tilländagången samt att fordringsrätten på grund af de obligationer, hvilka icke kunna af jernvägens egare företes, skall enligt obligationernas lydelse vara emot honom förlorad, all nödig försigtighet vara iakttagen för att omöjliggöra att inteckningsrätt för utelöpande, ännu gällande, obligationer skulle kunna dödas.

12 §.

Här föreslagna bestämmelser öfverensstämma helt och hållet med de i 23 och 24 §§ i allmänna inteckningslagen gifna stadganden.

13 §.

Området för en blifvande jernväg kan icke på förhand med noggrannhet bestämmas. Under arbetet med dess anläggning förekomma anledningar att i större eller mindre mån ändra den först utstakade linien, och tillstånd att i en viss grad göra afvikelser från den fastställda planen utan att därför behöfva inhemta bifall af den myndighet, som fastställt den, lemnas alltid. Först i den mån arbetet fortskrider blifva platserna för stationer, bangårdar, mötesplatser, vaktstugor m. m. och de härtill nödiga jordområden noggrant bestämda. I följd af dessa förhållanden uppskjutas i allmänhet vid jernvägsanläggningar expropriations- och andra åtgärder för jordens förvärfvande till dess jernvägen är i det närmaste färdig och stängsel omkring dess område uppfördt; men redan under byggnadstiden behöfver jernvägens egare upptaga lån för företagets fullbordan. Då i följd af nyss antydda förhållanden inteckning i jernvägen under denna tid icke kan fastställas, måste en annan

utväg för beredande af säkerhet i jernvägsanläggningen under tiden intill dess inteckning kan vinnas medgifvas, om genom de ifrågsatta lagstiftningsåtgärderna jernvägsegarens behof skall kunna anses nöjaktigt fyllas. Af sådan anledning är här föreslaget, att jernvägsegare må under byggnadstiden låta inskrifva förmånsrätt för lån, som han vill gifva säkerhet i den honom tillhörande anläggningen. En dylik rättighet har dock, såsom redan i det föregående är antydt, ansetts icke kunna lemnas andre egare än aktiebolag, bildade i ändamål att anlägga jernväg, då utsträckningen af en sådan rätt till enskilda personer eller bolag, som jemte jernvägsanläggningen hafva annan uppgift, skulle leda till förnärmande af deras öfriga borgenärens rätt.

14 §.

Den här föreslagna plats i förmånsrättsordningen torde för långifvare till jernvägsföretag under tiden tills förmånsrätten kan förvandlas till panträtt vara nöjaktig. De fordringar, som enligt 17 kap. Handelsbalken ega bättre rätt, torde ej kunna antagas uppgå till synnerligen stora belopp. Utmätes jernvägen för annans fordran, utfärdas enligt 3 § i förslaget till förordning om särskilda föreskrifter angående utmätning af vissa jernvägar derom kungörelse, och det står då öppet för de fordringsegare, som hafva förmånsrätt inskrifven, att genom konkursansökan inom 30 dagar efter utmätningen skydda sin rätt mot den minskning, som genom utmätningen skulle förorsakas.

15 §.

Har jernvägsaktiebolag enligt 13 § låtit verkställa inskrifning af förmånsrätt i dess jernväg med tillbehör, kan detta betraktas jemväl såsom ett på förhand gjordt medgifvande att inteckning i jernvägen för den fordran, hvarför förmånsrätt är inskrifven, må ske, så snart sådant i följd af jernvägens inskrifning blir möjligt. Innehafvare af sådan fordran har derföre blifvit berättigad att utan bolagets hörande få inteckning faststald. Genom stadgandet att ansökan om inteckning för hela obligationslånet skall anses vara gjord, så snart innehafvaren af någon utaf de till lånet hörande obligationer sökt inteckning, torde tillräckligt vara sörjdt derför, att icke någon obligationsinnehafvare genom en möjlig försummelse att iakttaga den för inteckningsansökningen stadgade fatalietid skall gå miste om sin rätt. Då inteckningen sålunda på ansökan af en obligationsinnehafvare blifvit för hela lånet faststald, underrättas öfrige obligationsinnehafvare derom genom kungörelse i tidningarne, och kunna

de derefter, om de sådant önska, låta förse sina obligationer med inteckningsbevis.

16 §.

Skall den rätt fordringsegaren genom den medgifna förmånsrätten erhållit icke kunna af jernvägens egare godtyckligt förminskas, derigenom att han till säkerhet för annan fordran låter inteckna jernvägen förr än den förre enligt nästföregående § sökt inteckning, är ett stadgande af nöden, hvarigenom den inteckning som inom stadgad tid vinnest till säkerhet för fordran, för hvilken förmånsrätt blifvit inskrifven, bibehålles vid sin rätt, oaktadt derförut inteckning för fordran, för hvilken förmånsrätt ej varit inskrifven, blifvit faststald. På sådan grund har stadgande i sådan syftning i denna § intagits, och för de obligationers kredit, för hvilka förmånsrätt är inskrifven, synes ett dylikt stadgande vara ovilkorligen nödvändigt.

17 §.

Borgenär, som försummar att förvandla sin förmånsrätt till pant-rätt, bör ej under obegränsad tid få bibehålla förmånsrätten. Genom den i 4 § 2 mom. föreskrifna kungörelse är han i tillfälle att erhålla kunskap om att hans fordran kan intecknas, och underlåter han derefter under ett år att söka inteckning, har han sig sjelf att skylla för förmånsrättens förlust.

18 §.

Detta stadgande tillika med föreskriften i 3 § lagfartslagen lemna innehafvaren af inskrifven förmånsrätt medel i händerna att tvinga ett tredskande jernvägsaktiebolag att vidtaga sådana åtgärder, att förmånsrätten kan genom inteckning förvandlas till panträtt.

Då det syntts komitén med all säkerhet kunna antagas, att den lån-gifvare, hvilken mot obligationer, försedde med allenast förmånsrätt, försträcker penningar till ett aktiebolag för fullbordande af en jernvägsanläggning, icke underlåter att vid lånekontraktets upprättande betinga sig erforderliga garantier derför, att ej genom försäljning af anläggningen, innan densamma blifvit för hans fordran intecknad, utbytet af hans förmånsrätt emot inteckning omöjliggöres, har komitén, vid det förhållande att dylika garantier i de särskilda fallen böra uppställas på det sätt, som under för handen varande omständigheter kan anses lämpligast, ansett det icke vara erforderligt att i lag intaga något stadgande som förbjuder aktiebolag, i hvars jernväg förmånsrätt enligt 16 § finnes in-

skrifven, att afyttra jernvägen. De, som försträcka ett bolag penningar till utförande af ett jernvägsföretag, måste i många andra afseenden skaffa sig särskilda garantier, t. ex. för att jernvägen kan med de för bolaget beräknade tillgångar fullbordas, att den blir byggd på ett tillfredsställande sätt och att de upplånta medlen ej användas för andra ändamål. Dylika garantier, hvarom vid obligationslån länekontrakten meddela bestämmelser, beredas genom borgen eller af ledamöterna i bolagets styrelse afgifven förbindelse om personligt ansvar för gälden i händelse kontraktet i förenämnda afseende ej uppfylles. På enahanda sätt kunna långifvare ock värja sig för faran af jernvägens försäljning på ett sätt, som kunde kränka deras rätt, innan de fått panträtt för sin fordran, och man kan derigenom undvika ett med civillagstiftningens grunder föga öfverensstämmande stadgande om förbud mot jernvägens försäljning.

19 §.

Enligt komiterades förslag blifver inskrifningsboken den hufvudhandling, hvori beviljade inteckningar införas, och till hvilken protokollet kommer att utgöra ett bihang. Vid detta förhållande hafva bestämmelserna angående inskrifningsbokens beskaffenhet ansetts böra intagas i lagen.

Af denna inskrifningsbokens ställning till protokollet följer uppenbart att i fråga om jernvägar de vanliga gravationsbevisen komma att blifva ersatta genom afskrift af nämnda bok.

Föreskrifterna om hvad i inskrifningsboken skall införas öfverensstämmer till alla delar med de stadganden, hvilka i fråga om fastighetsböcker eljest pläga lemnas.

20 §.

Då ärenden angående inteckning enligt denna lag vid de särskilda inteckningsdomstolarne icke torde under hvarje år förekomma annat än till ett ringare antal, synes det vara tillräckligt att föreskrifva det protokollet endast för hvarje år skall till Hofrätten insändas.

Öfvergångsstadganden.

Då gagnet af ifrågavarande lagstiftning till en början torde hufvudsakligen komma att bestå deri, att för de till enskilda jernvägsföretag beviljade statslån och de i allmänna rörelsen till stort belopp redan befintliga så kallade jernvägsobligationer må kunna beredas panträtt, men

detta mål icke synes möjligt att vinna utan att med afseende å dessa lån och obligationer föreskrifvas särskilda bestämmelser, afsedda att i fråga om dem underlätta tillämpningen af föregående stadganden, har hvad i sådant afseende syntts nödigt blifvit af komitén sammanfördt under benämningen: *öfvergångsstadganden*.

Hufvudsyttet med dessa stadganden är, dels

att bereda möjlighet för redan bestående jernvägsbolag att få sin jernväg inskrifven, ehuru bolagen icke kunna fullgöra de i 4 § därför föreslagna villkor; och dels

att medgifva dessa bolags borgenärer, hvilkas fordringar tillkommit förr än ifrågavarande lag blifver gällande, rätt att söka in-teckning afven om gäldenären ej medgifvit sådan säkerhet.

21—25 §§.

Anledningarne dertill att för de redan existerande jernvägarne jorden esomoftast förvärfvats på sådant sätt, att inskrifning af densamma icke kan ské på det i 4 § föreskrifna sätt, äro *dels* att i många fall jorden förvärfvats genom gåfva, utan att derom upprättats särskildt gåfvobref för hvarje fastighet, utan gåfvans utfästelse endast förekommer i en kommunalstämmas protokoll eller i en jordegares anteckning å en aktieteckningslista eller annan vid ett jernvägsföretags början kringsänd handling, *dels* att, der köp skett, icke heller alltid iakttagits fullt legala former, såsom köpebrefs upprättande, utan endast på förhand afslutats kontrakt med jordegare om priset å den jord, som för jernvägen sedermera kunde befinnas erforderlig, *dels ock* att såväl vid köp och gåfva, som ock när expropriation egt rum, nödig omsorg icke egnats deråt att den förvärfvade jorden blifvit befriad från gravationer. För att i trots af nu nämnda och andra likartade förhållanden, som i stor utsträckning förekomma vid våra jernvägar, förskaffa deras egare möjlighet att vinna inskrifning, har komitén ansett den böra medgifvas rättighet att erhålla en ediktalstämning, hvarigenom det förelägges dem, som förmena sig ega rätt till jorden, vare sig såsom egare eller innehafvare af panträtt, att inom viss tid annåla sina anspråk. Att jernvägsegare i verkligheten hafva både på lagligt sätt förvärfvat jorden och, der den ej varit skänkt, afven utgifvit köpeskilling eller lösen för densamma, derom råder i de flesta fall intet tvifvel, men bristande iakttagande af de legala formerna skulle i många fall vålla svårighet och till och med omöjliggöra för dem att bevisa sin eganderätt. Lika litet lära ifrågavarande jernvägsegare i allmänhet kunna ådagalägga att alla de som haft panträtt i den för jernvägen förvärfvade mark, hvartill eganderät-

ten utan expropriation vunnits, lemnat sitt medgifvande till markens afsöndring för jernvägens räkning och tillåtit jordegaren lyfta den derför bestämda ersättning. Att dessa panträttsinnehafvare i allmänhet icke tillskyndats någon materiel skada, torde med full säkerhet kunna påstås, ty dels äro de flesta afsöndringarne af obetydlig areal i förhållande till den fastighet hvarifrån afsöndringen skett, och dels hafva panträttsinnehafvarne oftast fått mer än nöjaktigt vederlag i det förökade värde, den återstående fastigheten erhållit genom jernvägens framdragande deröfver. Dessa panträttsinnehafvare anse sig ock säkerligen i allmänhet ej hafva några anspråk mot jernvägsegarne, men dessa senares försummelse att vid förvärfvande af eganderätten till jernvägens område tillse, att icke några inteckningar deri qvarstode, utgör ett formelt hinder för tillämpning af 4 §.

Derjemte vinnes genom ediktalförfarandets användning, utom den möjlighet derigenom åstadkommes att inteckna de gamla jernvägarne, den fördel för deras egare, att reda och trygghet beredas dem i fråga om deras rätt till jernvägens område.

I 21 § bestämmes hvilka nuvarande jernvägsegare få begagna sig af ediktalförfarandet för vinnande af inskrifning af jernvägens jord, och angifves deri sålunda på hvilka af de nu befintliga jernvägarne öfvergångsstadgandena komma att ega användning. Komitén har härvid måst inskränka dessa stadgandens tillämpning till de egentliga så kallade jernvägsaktiebolagen, ty, då enligt den efterföljande 26 § hvarje fordrings-egare skulle ega rätt att söka inteckning i jernvägen för sin fordran, kan detta ej lämpligen medgifvas i fråga om sådana jernvägar, hvilkas egare äro enskilda personer eller bolag med hufvudsakligen annan verksamhet än att bedriva jernvägstrafik.

Då dessutom behöfvat att kunna inteckna de gamla jernvägarne företrädesvis gör sig gällande för att bereda säkerhet åt statslånen och jernvägsobligationerna, kan någon synnerlig olägenhet ej antagas uppstå genom att inskränka öfvergångsstadgandenas tillämpning till jernvägsaktiebolag. Andra jernvägsegare hafva nemligen hvarken för sina jernvägsanläggningar undfått statslån eller utgifvit obligationer, grundade på utfäst säkerhet i deras jernvägar, utom i ett fall, der emellertid obligationerna ej äro befintliga inom riket (Frövi—Ludvika jernväg).

De följande (22—25 §§) innehålla föreskrifter om sättet för redan befintliga jernvägsaktiebolag att gå till väga för vinnande af inskrifning. På samma sätt som i 4 § stadgas, skall, innan inskrifning får ske vid den dertill förordnade domstolen, förklarande, att hinder för inskrifningen ej möter, afgifvas af de särskilda fora rei sitæ, och för att sätta

dem i tillfälle att lemna ett sådant förklarande, får det i dessa §§ beskriwa ediktalförfarande ega rum.

Såvidt möjligt har i fråga om detta förfarande komitén sökt lämpa stadgandena efter de för årsstämming meddelade föreskrifter.

Då ett jernvägsbolag möjligen kan ega fastighet utöfver det egentliga jernvägsområdet, men sådan fastighet icke bör få göras till föremål för det här beskriwa ediktalförfarandet och den derpå skeende inskrifningen, har i 22 § fordrats bevis, att i det uppgifna området icke ingår annan mark än som för jernvägen och dess drift är erforderlig, hvilket bevis skall utfärdas af den myndighet Konungen dertill förordnar. Såsom lämplig dylik myndighet har komitén förestält sig väg- och vattenbyggnadsstyrelsen eller densamma underlydande distriktchefer.

Såsom skäl för stadgandet i sista momentet af 25 §, hvilket stadgande egentligen innefattar ett tillägg till förordningen den 16 Juni 1875 angående lagfart å fång till fast egendom, synes komitén kunna åberopas, att, sedan ediktalförfarandet en gång tillämpats för en jernväg och jernvägen blifvit inskrifven, dylik vidlyftig procedur icke bör behöfva upprepas, då, efter öfverlåtelse af jernvägen till annan egare, denne söker inskrifning af sin eganderätt till jernvägen. Såsom vilkor för inskrifningen af hans eganderätt, synes i dylikt fall vara fullt tillräckligt, att nya egaren lagfarit med sitt fång till jernvägsområdet, hvarvid han, i stället för att på eljest föreskrifvet sätt styrka sin fångsmans åtkomst till jorden, synes böra få åberopa den efter ediktalstämming hans fångsman beviljade inskrifning af jernvägen.

§ 26.

Som redan är nämndt, har vigten af att kunna bereda de redan till enskilda jernvägsföretag gifna statslånen och de utelöpande jernvägsobligationerna panträtt i jernvägarne varit till väsentlig del bestämmande för yrkandena på en särskild lagstifning i detta ämne. En dylik rätt är ock för statslånen och i åtminstone de flesta jernvägsobligationer utfäst till långifvarnes säkerhet. Dels har detta skett i uttryckliga ordalag, med förbindelse för bolagen att, så snart lagstifningen medgäfve in-tecknings fastställande i jernväg, bereda långifvarne en sådan säkerhet, dels innehålla förskrifningarne, att jernvägen med dess tillhörigheter utgör pant för fordran eller »säkerhet för fordran», hvilka senare uttryck i detta fall måste antagas åsyfta detsamma som uttrycket »pant för fordran», dels äro bestämmelser i förskrifningarne meddelade derom, att de på dem grundade fordringar, vare sig de tillhöra statsverket eller

obligationsinnehafvare, ega förmånsrätt framför andra fordringar hos bolagen, och dels innehålla förskrifningarne understundom vissa påföljder för bolagen eller dess styrelser, i den händelse bolagen ytterligare upptaga lån, utan att förbehålla förmånsrätt för dem, till hvilka sådant är utfäst. Komitén har ansett den ifrågasatta lagstiftningen böra hafva till uppgift att förverkliga den utfästelse af panträtt eller förmånsrätt i jernvägar, som sålunda skett för stats- och obligationslån, men på samma gång har komitén icke kunnat undgå att finna, hurusom en dylik utfästelse hittills icke beredt stats- eller obligationslånen någon bättre rätt framför andra fordringsegare, så snart icke desse senare medgifvit en dylik bättre rätt.

Väl har till stöd för den åsigt, att till jernvägsföretag beviljade statslån för det närvarande skulle ega företrädesrätt till betalning framför jernvägsbolagens öfriga skulder, blifvit åberopadt, att, när Konung och Riksdag gång efter annan sammanstämmande meddelat bestämmelser om statens panträtt i jernvägar för utlemnade lån, någon tvekan om giltigheten af dessa beslut icke borde kunna hysas. Men häremot har, enligt komiténs uppfattning, med fullt skäl blifvit erinradt, att då dessa beslut icke gifvits af Konung och Riksdag gemensamt, i en under stadgade former stiftad, för alla bindande lag, utan blott intagits i lånekontraktet eller andra dylika ensamt kontrahenterne förbindande handlingar, någon verkan å tredje mans rätt genom dessa beslut icke kunnat åstadkommas; och vid sådant förhållande synes det komitén otvifvelaktigt, att lika litet för statslånen som för jernvägarne obligationslån någon förmånsrätt i jernvägarne för det närvarande eger rum. Skola sålunda öfriga borgenärer, hvilkas fordringar uppkommit förr än den nya lagstiftningen blef gällande, icke förnämas i den rätt de redan förvärfvat, måste, då en utväg för dem, hvilka för sina fordringar ega en utfästelse om pant- eller förmånsrätt, gifves att få utfästelsen infriad och erhålla en verklig panträtt, samma utväg att erhålla panträtt utsträckas till alla, som vid den nya lagens tillkomst ega fordran hos bolagen. Dessa erhålla visserligen derigenom en säkerhet för sin fordran, som icke varit dem utlofvad, men härvid bör tagas i betraktande, att deras fordringar uppkommit på en tid, då ingen annan fordringsegare hos bolagen kunde, på grund af panträtt i jernvägen, ega bättre rätt än de; och för att framgent vidmakthålla denna likställighet, som ju icke bör af lagstiftningen rubbas, måste, då den ena kan, genom att låta inteckna sin fordran, därför vinna säkerhet, detsamma äfven stå öppet för den andre, utan att den ene för sin fordran erhåller bättre rätt än den andre för sin. Derigenom komma de gamla fordrin-

garne att bibehålla den inbördes ställning, de förut innehaft, ehuru de genom panträtten förvärfva ett företräde framför fordringar, som tillkomma efter det denna lag trädte i kraft. För dylika fordringsegare, då de blifvit fordringsegare först efter lagens tillkomst och således måste känna, hvilken bättre rätt tillkommer de äldre fordringsegarne, kan detta ej innebära någon rättskränkning. Väl kan härigenom möjligen för bolagen komma att försvåras tillfället att ytterligare skuldsätta sig, att, t. ex., kunna på kredit förskaffa sig kol och andra materialier; men denna svårighet inträder ej vid andra banor, än der trafikinkomsterna äro otillräckliga för betäckande af ränta och amortering på bolagens skulder, och vid dylika jernvägar lära redan nu några på kredit skeende inköp ej kunna ske utan särskild säkerhet, såsom borgen af styrelsemedlemmarne eller inköpsens verkställande för deras räkning.

Såsom förut är nämnt, har i följd af nödvändigheten att medgifva inteckningsrätt för alla, som ega fordran vid den nya lagens tillkomst, öfvergångsstadgandena måst inskränkas att gälla de egentliga jernvägsaktiebolagen.

För att de gamla fordringsegarne skulle komma i åtnjutande af den förmån, man velat bereda dem, har denna rätt gjorts oberoende af någon ansökning derom från jernvägsegarens sida. Fordringsegaren får sjelf söka inteckning; men för att icke ett sådant exceptionellt förhållande må fortgå huru länge som helst, hvarigenom en ständig osäkerhet skulle uppstå för senare tillkomne fordringsegare, hvilka erhållit inteckning i jernvägen, har en begränsning af tiden för de äldre fordringsegarne att göra ansökning om inteckning, om de vilja bibehålla sitt företräde, måst vidtagas. För att påskynda öfvergångsförhållanden afslutning har man jemte stadgandet af en viss tid, efter det förordnandet om inteckningsdomstol för jernvägen blifvit kungjordt, inom hvilken äldre borgenärer skola hafva sökt inteckning för sina fordringar, derest de vilja bibehållas vid sin rätt, tillika utsatt en bestämd tidpunkt, efter hvilken dylika ansökningar af de äldre borgenärerne ej vidare må ega rum. Af efterföljande 32 § framgår, att sådana borgenärer, derest ej jernvägsegaren inom viss kort tid efter utfärdandet af denna lag hos Konungen gör ansökan om förordnande af inteckningsdomstol för jernvägen, äro berättigade att söka att dylik domstol varder förordnad, hvarefter på dem sjelfva beror att inom den föreskrifna tiden göra ansökning om inteckning.

27—29 §§.

Förfarandet vid pröfningen af giltigheten utaf den fordran, till säkerhet hvarför inteckning sökes, synes lämpligen kunna blifva enahanda,

som vid ansökan om inteckning för fordran i annan fast egendom, hvardan i 27 § kunnat hänvisas till föreskrifterna i 5—10 §§ i förordningen om inteckning i fast egendom den 16 Juni 1875.

Finnes fordran sådan att inteckning må beviljas, men har gäldenärens eganderätt till jernvägen ännu ej hunnit inskrifvas, måste, då inteckning vid sådant förhållande i följd af den i 3 § uppställda princip icke kan genast beviljas, inteckningsansökningen förklaras hvilande med skyldighet för sökanden att inom viss tid, efter det inskrifningen skett, fullfölja sin ansökan, vid äfventyr att den eljest förfaller.

30 §.

Af de skäl, som vid 15 § äro anförda, måste åtgärd, som af en obligationsinnehafvare vidtages för att förskaffa sig inteckning till säkerhet för de obligationer, som af honom innehafvas, tillerkännas den verkan att innehafvarne af alla till samma obligationslån hörande obligationer antagas hafva gemensamt uppträdt. En obligation är ej någon fristående förbindelse, utan en förskrifning på en viss andel i ett lån, för hvilket i dess helhet gälla vissa för de särskilda obligationerna gemensamma bestämmelser.

31 §.

Sedan en obligationsinnehafvare fullgjort hvad för tryggande af ett obligationslåns säkerhet enligt denna lag fordras, böra de öfriga obligationsinnehafvarne erhålla kunskap derom, för att de icke må onödigtvis besväras med vidtagande af åtgärder i samma syftning. Af sådan anledning är i denna § föreskrifvet, att kungörelse skall ofördröjligen införas i allmänna tidningarne ej mindre då ansökan om inteckning till säkerhet för obligationslån förklarats hvilande än ock då inteckning till säkerhet för sådant lån fastställes.

32 och 33 §§.

Såsom redan i det föregående blifvit antydt, är den i 32 § äldre borgenärer tillerkända rätt erforderlig för att dylika borgenärens rätt att söka inteckning må kunna af dem göras gällande, äfven om gäldenären ej vill föranstalta om förordnande af inteckningsdomstol. Sedan dylik domstol är förordnad kan borgenär både söka inteckning och, om så erfordras, enligt 33 § få gäldenären tillhållen att låta inskrifva jernvägen.

34—36 §§.

Då komitén utgått från den förutsättning, att den för stats- och obligationslånen gjorda utfästelse af panträtt i jernväg bör bereda dem rätt att, efter denna lags utfärdande, få utfästelsen uppfylld, och att, för undvikande af rättskränkning mot öfriga äldre borgenärer, samma rätt till in-teckning måste äfven dem tillerkännas, synes rättsförhållandet emellan jernvägsegaren och hans äldre borgenärer, sådant detta enligt förslaget ordnats, kunna uppfattas på det sätt att alla de, hvilka hos ett jernvägsaktiebolag vid tidpunkten för lagens trädande i kraft hafva fordringar, tilläggas genom lagens blotta förordnande en panträtt till en viss tid, med skyldighet att, om de vilja af denna rätt sig begagna, gifva sådant till känna genom ansökan om in-teckning, samt med rätt att, derest de inom föreskrifven tid göra sådan ansökning, erhålla den legala pant-rätten utbytt mot in-teckning. En dylik uppfattning synes kunna väl stå tillsammans med den allmänna lagstiftningen angående panträtt; och den praktiska fördelen deraf torde vara uppenbar.

Af denna uppfattning blifver en gifven konsekvens, att den legala panträtt, som sålunda tillkommer jernvägsaktiebolags äldre fordringsegare under tiden för dess giltighet, icke bör kunna omintetgöras genom några ensidiga åtgärder af jernvägens egare eller af dennes öfriga borgenärer; och i följd häraf synes med fullt skäl kunna stadgas, att jernvägens frivilliga öfverlåtelse till annan efter det lagen utkommit ej kan kränka borgenärernas ofvannämnda rätt (34 §); att jernvägsegarens konkurs, der den inträffar medan borgenären har sig öppet att göra sin panträtt gällande, ej heller bör hindra panträttens fastställande (35 §); och slutligen att tvångsförsäljning af jernvägen förrän den hunnit inskrifvas ej betager borgenär, som gjort sitt panträttsanspråk behörigen gällande, samma rätt till köpeskillingen som skulle hafva tillkommit honom derest in-teckning blifvit för hans fordran beviljad (36 §).

37 §.

I denna § bestämmes den rätt, som tillkommer den, hvilken eger fordran hos jernvägsbolag innan denna lag trädit i kraft, derest han inom föreskrifven tid gör sitt panträttsanspråk behörigen gällande. Såsom, ofvan är nämntt får han då företräde framför yngre borgenärer, äfven om för dessas fordringar in-teckning fastställes förr än in-teckning blifvit af honom sökt. Beträffande åter de äldre borgenärernas rätt sins emellan, efter det de in-tecknat sina fordringar, kan tydligen förhållandet emellan dem icke ändras genom panträttens beviljande. Deras inbördes

rätt är således efter inteckningen densamma som förut, det vill säga de njuta i regeln lika rätt, der ej borgenär i det fordringsbevis, hvarpå hans fordran grundas, låtit intaga medgifvande om annan borgenärs bättre rätt. I sistnämnda fall får den sämre berättigade, vid fördelning af jernvägens afkastning eller af influten köpeskilling, låta sin andel deri, så långt som tarfvas, användas till fyllande af möjligen befintlig brist för den bättre berättigade. Att detta förhållande dem emellan skall iakttagas, äfven då inteckning till säkerhet för dem blifvit inom stadgad tid fastställd, hafva komiterade ansett nödigt att till förekommande af en möjlig missuppfattning af inteckningens verkan i förevarande fall särskildt i förslaget utsätta.

Då det af komitén afgifna förslag till lag angående inteckning i jernväg åsyftar att tillförsäkra vissa borgenärer företrädesrätt till betalning ur jernvägen med dertill hörande rörlig materiel och inventarier, blir derigenom för en icke solvent jernvägsegares öfrige borgenärer utsigten att ur gäldenärens tillgångar erhålla godtgörelse för sina fordringar i motsvarande grad minskad. De, hvilka inlåta sig i affär med en jernvägsegare utan att för sina fordringar erhålla någon företrädesrätt till betalning, veta emellertid hvilket äfventyr de i sådant afseende löpa, och lära ej underlåta att på annat sätt skaffa sig garantier för sina fordringars utbekommande. Det finnes dock ett slag af fordringar, med afseende å hvilka särskilda skäl, hemtade företrädesvis ur synpunkten af ett allmänt intresse för jernvägstrafikens ändamålsenliga anordnande, synas tala för att desamma icke i följd af den nya lagstiftningen om inteckning i jernväg försättas uti en i jemförelse med de nuvarande förhållandena alltför mycket försämrad ställning. Såsom bekant är, underhålla de olika jernvägarne med hvarandra en samtrafik, hvarigenom för passagerare och gods, hvilka befordras mellan stationer på olika jernvägar, afgifterna icke erläggas särskildt för hvarje jernväg, utan uppbäras för hela väglängden på ett ställe, hvarefter den jernvägsförvaltning, som uppburit frakten, deraf utbetalar till den eller de andra jernvägsförvaltningarne hvad på dem belöper. Enligt hvad allmänneligen här i landet iakttages, verkställas de af samtrafiken föranledda likvider mellan jernvägarne, så snart räkningarne deröfver för hvarje månad hunnit uppgöras och granskas. Af hvilket stort gagn för den allmänhet, som begagnar jernvägarne, en dylik samtrafik och uppbörd på ett ställe af fraktafgifterna måste vara, är lätt att inse; och det allmänt erkända behovet deraf har äfven gjort samtrafikens underlättande och utveckling till en af de angelägnaste omsorger för en jernvägsförvaltning. De fordringar och skulder, som uppkomma mellan jernvägarne i följd af

samtrafiken, äro ock af skiljaktig beskaffenhet från en jernvägs vanliga fordringar och skulder. De förra grunda sig derpå, att den ena jernvägen utöfvar ett slags ombudsmannaskap för den andra, i följd hvaraf den förra uppbär medel för den senares räkning. Det är känt, att den ena jernvägens rörliga materiel användes i samtrafik på den andra jernvägen, och ingen ifrågasätter, att icke, om en jernvägsegare försättes i konkurs, den å hans jernväg vid tillfället befintliga rörliga materiel, som tillhör annan jernväg, skall till denna utlemnas. Kunde man tänka sig, att vid uppbörden af frakt kunde tillgå på det sätt, att hvad som uppbars för annan jernvägs räkning genast fränskildes och förvarades särskildt på ett sätt, som tydligen utmärkte, att medlen tillhörde en annan, skulle väl ock i följd af stadgandet i 17 kap. 2 § Handelsbalken egaren till dylika medel vara skyddad därför att den frakt, som var intjenad på hans jernväg, komme att användas till betalning af en annan jernvägsegares skulder. Men då ett sådant särskiljande af dessa medel af praktiska skäl är outförbart, synes det förefinnas tillräckliga skäl att medelst en i lag stadgad förmånsrätt bereda de i följd af samtrafik uppkommande fordringar ett skydd, som eljest icke kan vinnas utan att tillskynda den allmänhet, som af samtrafiken hemtar fördel, väsentliga olägenheter. Af sådan anledning har komitén föreslagit förmånsrätt för samtrafiks-fordringar. Då den panträtt i den fasta egendomen, som inteckningen medför, icke synes böra stå tillbaka för den tysta förmånsrätt som blifvit tillagd frakt som jernvägsförvaltning för annan jernvägs räkning uppburit, har förmånsrätten för nämnda fordringar blifvit inskränkt till gäldenärens lösa egendom; och äfven den förmånsrätt i viss lös egendom, som blifvit förbunden med inteckningen, har antagits utan olägenhet kunna ställas framför den samtrafiks-fordringarne tillkommande rätt, enär denna senare skulle omfatta all lös egendom, således äfven kontanta tillgångar, utestående fordringar och inventarier eller förråd af förbrukningsartiklar, såsom kol, ved, oljor m. m. De tillgångar af sistnämnda beskaffenhet, hvilka alltid måste antagas förefinnas hos en jernväg, lära tvifvelsutan lemna full tillgång till betäckande af samtrafiks-fordringarne, hvilka ej kunna i följd af de månadsvis skeende uppgörelserna hinna uppgå till några mycket stora belopp. För att förekomma uppgörelsernas fördröjande har komitén dessutom tillagt den bestämmelse, att fordran ej skall hafva stått inne längre än fyra månader. Det åsyftade stadgandet har komitén ansett lämpligen kunna åstadkommas medelst ett tillägg till 7 § i 17 kap. Handelsbalken. Den förändring komitén i öfrigt föreslagit i nyssnämnda kapitel består endast deri, att komitén framför kapitlets nuvarande 13 § inskjutit en ny §,

innefattande hänvisning till de särskilda stadganden angående förmånsrätt, som blifvit meddelade i lagen angående inteckning i jernväg. 14 § i förslaget är oförändradt lika med nuvarande 13 §, och för att ej rubba paragrafantalet i kapitlet hafva de nuvarande 14 och 15 §§ sammanförts till en § med två moment.

Till förekommande deraf, att vare sig annan borgenär genom utmätning eller jernvägens egare genom försäljning eller pantsättning af jernvägens rörliga materiel och inventarier skall helt och hållet omintetgöra den förmånsrätt, som fordringsegare i enlighet med föreskrifterna i lagen om inteckning af jernväg vunnit, har ett tillägg till 4 § konkurslagen blifvit föreslaget, i hvilket skulle komma att stadgas, att, der jernvägen blifvit för annans fordran utmätt eller då gäldenären afhändt sig eller för annans fordran lemnat såsom pant rörlig materiel och inventarier i den utsträckning, att skäligen anledning är att befara, att återstoden ej blifver för jernvägens drift tillräcklig, inteckningsinnehafvare eller den, som har förmånsrätt i jernvägen inskrifven, eger söka att gäldenärens egendom skall afträdas till konkurs.

I en särskild författning äro sammanförda de ytterligare föreskrifter angående utmätning af jernväg, som blifva erforderliga i följd af den föreslagna lagen om inteckning i sådana anläggningar. I full konsekvens med stadgandet, att endast jernvägen i sin helhet får intecknas, föreskrifves här, att jernväg, för hvars anläggning expropriationsrätt erhållits, ej må delvis utmätas, hvarjemte, till skydd för inteckningsinnehafvares och förmånsrättsegandes rätt i jernvägens rörliga materiel och inventarier föreskrifvits, ej mindre att dylik lösegendom ej må annorledes än i sammanhang med jernvägen utmätas, än ock att kungörelse om utmätning af jernväg genast skall i allmänna tidningarne införas. Genom sistnämnda stadgande erhålla innehafvare af förmånsrätt i jernvägen möjlighet att förskaffa sig kännedom om jernvägens utmätning och blifva derigenom i tillfälle att, till bevarande af sin rätt, låta försätta jernvägens egare i konkurs inom sådan tid efter utmätningen, att den derigenom af annan borgenär kunna förmånsrätten förfaller. Till bevarande af inteckningsinnehafvarnes rätt äro derjemte i förslaget intagna föreskrifter, att, då jernväg utmätas, gäldenären tillhöriga för jernvägen afsedda rörlig materiel och inventarier tillika skola utmätas; att dylik lösegendom skall gå i samma utrop som jernvägen, samt att inteckningshafvarne, vid fördelningen af köpeskillingen, skola ega rätt att jem-

väl ur den del deraf, som faller på den lösa egendomen, utfå hvad på deras fordringar enligt förmånsrättsordning belöper.

Då nya utsökningslagens stadganden i fråga om utmätning, den utmäta egendomens försäljning samt fördelning af köpeskillingen äro gällande jemväl vid utnätning af jernväg i allt, hvarom förslaget ej innehåller särskilda bestämmelser, torde af 98 § utsökningslagen tillräckligt tydligt framgå, att erforderliga handlingar, utvisande hvilka inteckningar ej mindre för fordringar än ock för nyttjanderätter och servituter finnas i den utmäta jernvägen, skola före försäljningen från vederbörande domstolar anskaffas, utan att något stadgande derom i förslaget behöft intagas.

Slutligen hafva några bestämmelser blifvit tillagda till lagfarts-, in-tecknings- och preskriptionsförfattningarne, hvilka bestämmelser äro af-sedda att bringa särskilda stadganden i dessa förordningar till öfverens-stämmelse med de i förslaget till lag om in-teckning i jernväg förekom-mande bestämmelser.
